

ВЪЗЛОЖИТЕЛ:
ОБЩИНА БАНСКО

**ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН
НА
ОБЩИНА БАНСКО
(ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ)**

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Ръководител на екипа:

арх. Петя Миланова

Управител
на БУЛПЛАН ООД:

инж. Анна Владова

гр. София – гр. Банско
м. май, 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
ТОМ I	
I. ВСТЪПЛЕНИЕ	1
II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА БАНСКО	2
2.1. Цели на плана	2
2.2. Задачи на плана	3
III. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА НА ПЛАНА	4
3.1. Проучвания от Аналитичната част към Техническо задание за изработването на Общ устройствен план на община Банско	4
3.2. Актуализация и доразвитие на проучвателната основа на ПЛАНА	6
IV. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА	10
4.1. Местоположение и граници	10
4.2. Население и селища	10
4.3. Историческа справка	11
4.4. Регионален контекст – общи фактори на социално-икономическото развитие и външни връзки на община Банско	18
4.4.1. Външни връзки с община Разлог	19
4.4.2. Външни връзки с община Гоце Делчев	21
4.4.3. Външни връзки с останалите съседни общини - Велинград, Гърмен и Симитли	21
V. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС	23
5.1. Релеф	23
5.2. Климат	24
5.2.1. Обща характеристика	24
5.2.2. Температура и слънчево греене	24
5.2.3. Валежи	25
5.2.4. Ветровете	25
5.2.5. Специфични климатични условия	25
5.3. Хидрографска мрежа	25
5.3.1. Водни обекти с повърхностни води	26
5.3.2. Подземни, вкл. термални води	28
5.4. Геоложки строеж. Полезни изкопаеми. Сеизмичност	29
5.4.1. Геоложки строеж	29
5.4.2. Полезни изкопаеми	30
5.4.3. Сеизмичност	30
5.5. Почви	31
5.6. Биологично разнообразие. Защитени територии	32
5.6.1. Растителност	32
5.6.2. Фауна	33
5.6.3. Защитени територии	34
5.7. Ландшафт	39
5.7.1. Обща характеристика	39

5.7.2. Естествени ландшафти	42
5.7.3. Селищни ландшафти	43
5.7.4. Линейни обекти на транспортната инфраструктура като елементи на ландшафта	44
VI. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ	46
6.1. Демография	46
6.1.1. Диагноза	46
6.1.2. Демографска прогноза	54
6.2. Икономически активности	64
6.2.1. Диагноза на състоянието	64
6.2.2. Прогноза	72
6.3. Социални дейности и социална инфраструктура	81
6.3.1. Диагноза на състоянието	81
6.3.2. Прогноза	86

	Стр.
ТОМ II	
VII. ПРОГНОЗА ЗА УСТРОЙСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И ОБЩА СТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЯТА	94
7.1. Принципи, върху които е изградена плановата концепция	94
7.2. Приоритети на методическия подход	95
7.3. Ограничители на устройственото и строително усвояване на територията	96
7.4. Общи постановки на прогнозата за пространствено развитие на функционалните системи	99
VIII. ОБЩА СТРУКТУРА И БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАНСКО	107
IX. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ИЗВЪНСЕЛИЩНИТЕ ТЕРИТОРИИ	112
9.1. Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи	112
9.2. Развитие на зелената система извън населените места и селищните образувания	114
9.2.1. Общи постановки. Основни принципи на проектното решение	114
9.2.2. Земеползване и устройство на горските територии	115
9.2.3. Развитие на озеленените площи за широко и специфично ползване в извънселищните територии	121
9.3. Устройство на водните обекти и непосредствените им крайбрежия: крайбрежни зелени зони и мелиоративни линейни зелени структури по протежение на водните обекти	126
9.4. Предвиждания на ОУПО за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне	127
9.5. Земеползване и устройство на нарушените територии	128
9.6. Устройство на териториите, защитени по Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие	129
9.6.1. Защитени територии по Закона за защитените територии (ЗЗТ)	129
9.6.2. Защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)	130
9.7. Културно наследство. Обекти и територии с режим на културно-историческа защита по Закона за културното наследство (ЗКН)	132
9.7.1. Проучвателна основа	133
9.7.2. Общи характеристики	134
9.7.3. Обобщени данни за недвижимите културни ценности в община Банско	139
9.7.4. Обобщена оценка на потенциала, състоянието и проблемите на културното наследство в община Банско	145
9.7.5. Прогноза за опазване и социализация на културното наследство в община Банско	146
X. РАЗВИТИЕ НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ	155
10.1. Селищна мрежа	155

10.1.1. Общи данни за селищната мрежа	155
10.1.2. Структура и функционални характеристики	155
10.1.3. Проектни предвиждания за стабилизиране на селищната мрежа	157
10.2. Населени места	158
10.2.1. Състояние на селищната среда в населените места	158
10.2.2. Планова осигуреност. Степен на приложеност на подробните устройствени планове	161
10.2.3. Развитие и устройство на населените места	162
10.4. Развитие и устройство на урбанизираните територии извън населените места	173
10.4.1. Разположение и устройство на територии за рекреационни дейности	173
10.4.2. Устройствени зони за общественообслужващи дейности извън населените места	177
10.4.3. Устройствени зони за производствени дейности извън населените места, вкл. за селскостопанска и горскостопанска инфраструктура	178
10.4.4. Други изисквания към устройството на урбанизираните територии извън населените места	180
XI. КОМУНИКАЦИИ И ТРАНСПОРТ	182
11.1. Обновяване и доизграждане на пътната инфраструктура	182
11.1.1. Съществуваща пътна мрежа	182
11.1.2. Интензивност на движението и състава на транспортните потоци	183
11.1.3. Перспективно развитие на пътната мрежа	184
11.2. Междуселищен масов обществен пътнически транспорт	186
11.3. Товарно автомобилно движение	187
11.4. Железопътен транспорт	188
11.5. Въздушен транспорт	188
11.6. Пътнически въжени линии – въжен транспорт	189
11.7. Диагноза на комуникационно-транспортната система на гр. Банско	190
11.7.1. Установяване на пътно-транспортната обстановка и процеси	190
11.7.2. Количествен анализ на транспортните функционални процеси	193
11.7.3. Качествен анализ на транспортните функционални процеси	196
11.7.4. Моторизация на населението	198
11.7.5. Масов обществен пътнически транспорти	198
11.7.6. Паркиране и гариране	199
11.8. Проектно развитие на комуникационно-транспортната система на гр. Банско	200
11.8.1. Оразмеряване и класификация на основните елементи на прогнозната ПУМ	200
11.8.2. Плътност на прогнозната ПУМ	202
11.8.3. Транспортно комуникационна инфраструктура и решения на основните транспортни проблеми на гр. Банско	203
XII. ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА	207
12.1. Общи положения	207
12.2. Водоснабдяване и канализация	208
12.2.1. Регионален генерален план (РГП) за обособена територия на „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД Благоевград	208
12.2.2. Водоснабдяване	210

12.2.3. Канализация	222
12.3. Развитие на системата на електроснабдяването	231
12.3.1. Съществуващо положение	231
12.3.2. Проектно предложение	233
12.4. Развитие на топло- и газоснабдяването	234
12.4.1. Топлоснабдяване	234
12.4.2. Газоснабдяване	235
XIII. ЗАЩИТА ОТ ПРЕДВИДИМИ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ	242
13.1. Идентификация на рисковете и устройствен режим за защита от наводнение	242
13.2. Лавинна опасност	243
XIV. УСТРОЙСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И КОМПЕНСИРАНЕ ОТРИЦАТЕЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	245
14.1. По отношение опазване качеството на атмосферния въздух	245
14.2. По отношение опазването на водите и водните обекти	245
14.3. По отношение акустичната среда и управление на шума	246
14.4. По отношение управлението на отпадъците	246
14.5. По отношение биоразнообразието	248

ГРАФИЧНИ МАТЕРИАЛИ

Общ устройствен план на община Банско:

- Опорен план на община Банско М 1:25000
- Общ устройствен план на община Банско, предварителен проект М 1:25000
- Схема „Устройство на територии с особена териториално-устройствена защита“ М 1:25000
- Схема „Прогнозна транспортно-комуникационна инфраструктура“ – М 1:50000
- Схема „Енергийни системи“ М 1:50000
- Схема „Водоснабдяване и канализация“ М 1:50000
- Схема „Зелена система“ М 1:50000

Устройствено зонирание на град Банско и прилежащите селищни образувания:

- Схема Д1 Опорен план М 1:10 000
- Схема Д2 Устройствено зонирание М 1:10 000
- Схема Д3 Недвижими културни ценности М 1:5000
- Схема Д4 Класификация на първостепенната улична мрежа (ПУМ) – съществуващо положение 2014 г. - М 1:10000
- Схема Д5 Интензивност на транспортните потоци по ПУМ и съпоставка с пропускателната способност - съществуващо положение 2014 г.
- Схема Д6 Развръзки на транспортните потоци по ПУМ – кръстовища №1, 2 и 3 - съществуващо положение 2014 г.
- Схема Д7 Картограма на транспортните потоци (въздушни кореспонденции) в гр. Банско - съществуващо положение 2014 г.
- Схема Д8 Прогнозна комуникационно транспортна инфраструктура 2035 г. – М 1:10000.
- Схема Д9 Енергийни системи гр. Банско - М 1:10000

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1: Списък на недвижими културни ценности в границите на населените места с актуализирани Технически данни

Приложение № 2: Религиозни обекти със статут, определен по реда на ЗПКМ

Приложение № 3а: Археологически ценности в границите на населени места и селищни образувания

Приложение № 3б: Археологически ценности извън границите на населени места и селищни образувания. Предложение за режими за опазване по чл. 35 от Наредба №7/2003 г. на МРРБ до извършване на процедурите по ЗКН

Приложение № 4: Комуникационно-транспортна инфраструктура

Приложение № 5: Газификация на община Банско

АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

арх. Петя Миланова	Ръководител на екипа
арх. Александър Петрович	Методическо ръководство и контакти с Възложителя
арх. Димитър Костов	Устройствено планиране и културно-историческо наследство
доц. д-р Илия Копралев	Демография, икономически анализи и прогнози, социална инфраструктура
инж. Гергана Кривошапкова	Комуникационно-транспортни системи
инж. Ингрид Баракова	Водоснабдяване и канализация
инж. Цветилиян Йончев	Водоснабдяване и канализация
инж. Александър Чикалов	Електроснабдяване
инж. Асен Трендафилов	Топло- и газоснабдяване
Иво Евтимов	Газоснабдяване
доц. д-р ландшафт. арх. Емил Галев	Ландшафт и зелена система
арх. Иван Делчев	Географски информационни системи (ГИС)
Любов Миланова	Екология
инж. Анна Владова	Техническа инфраструктура
Р-л ЕО и ОС	Екатерина Гюлеметова

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ В ТЕКСТА

ГПОД	Генерален план за организация на движението
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ГПОД	генерален план за организация на движението
ДГС	Държавно горско стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ЗДП	Закон за движение по пътищата
ЗЗ	защитени зони по ЗБР (Натура 2000)
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗРП	Застроителен и регулационен план
ЗСПЗЗ	Закон за собствеността и ползуването на земеделски земи
НМ	населени места
НСИ	Национален статистически институт
НТП	начин на трайно ползване
КВС	карта на възстановената собственост за земеделските и горските територии
ККР	кадастрална карта и кадастрален регистър
КТИ	комуникационно-транспортна инфраструктура (система)
ЛМПС	лично моторно превозно средство
ЛПСОВ	локална пречиствателна станция за отпадни води
МВЕЦ	малка водно-електрическа централа
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МК	Министерство на културата
МОПТ	масов обществен пътнически транспорт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	моторно превозно средство
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НИПК	Национален институт за паметници на културата
НКН	недвижимо културно наследство
НКЦ	недвижима културна ценност
НМ	населени места
ОПМ	общинска пътна мрежа
ОПР	общински план за развитие
ОУПО	общ устройствен план на община
ПИ	поземлен имот
ПРЗ	план за регулация и застрояване
ПСОВ	пречиствателна станция за отпадни води
ПТП	пътно транспортни произшествия
ПУМ	първостепенна улична мрежа
ПУП	подробен устройствен план
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РПМ	републиканска пътна мрежа
См	степен на моторизация на населението
С.о.	селищни образувания
ТУП	териториално устройствен план
УПИ	урегулиран поземлен имот

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

I. ВСТЪПЛЕНИЕ

Общият устройствен план на община Банско (ОУПО), наричан по-нататък ПЛАНА, е разработен в изпълнение на решение № 132, протокол № 7/16.02.2012 г. на Общински съвет Банско и договор № Д-ОП-355 от 20.11.2013 г. между Община Банско (Възложител) и БУЛПЛАН ООД (Изпълнител).

ПЛАНЪТ е изработен въз основа на:

- „Техническо задание за изработване на общ устройствен план на община Банско” (2012 г., одобрено с решение на Общински съвет Банско №459/25.04.2013 г., наричано по-нататък –ЗАДАНИЕ).
- Съгласувателни писма към Техническото задание от заинтересовани институции и ведомства, както следва:
 - Министерство на културата, Национален институт за недвижимо културно наследство (писмо № 0800 – 119/18.03.2013 г.);
 - Министерство на околната среда и водите и Регионална инспекция по околната среда и водите – Благоевград (писмо №1/2/14.01.2013 г.);
- Техническо предложение за изпълнение на поръчката „Изработване на проект за общ устройствен план на община Банско“, вкл. екологична оценка и оценка за съвместимост (03.07.2013 г.), разработено в съответствие с изискванията на конкурсната програма по възлагането на обществената поръчка и включващо описание на методическия подход на Изпълнителя и необходимите допълнителни проучвания.

В съответствие със задължението по договора, Изпълнителят е изработил и представил на Възложителя ескизен вариант на предварителния проект и Доклад за направените допълнителни проучвания и анализи. Препоръките на Възложителя към ескизния вариант са отразени.

Прогнозен период

Съгласно ЗАДАНИЕТО и в съответствие с разпоредбата на чл.17, ал. 3 от Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове (по-нататък – Наредба № 8/2001 на МРРБ), прогнозният период на действие на плана е до 2035 г.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА БАНСКО

2.1. Цели на плана

Съгласно Техническото задание, главната и специфичните цели на ОУП на община Банско са следните:

Главна цел

Главната цел на общия устройствен план на общината е да създаде териториална планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Банско природни, културно-исторически, туристически и други ресурси.

Специфични цели

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, при пестеливо използване на природните ресурси, постигането на главната цел става посредством изпълнението на следните цели:

- Регулиране в устройствено отношение процесите на по-нататъшната урбанизация на територията на общината в граници, които да не накърняват качествените характеристики, целостта и стабилността на природната ѝ среда.
- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране през следващите планови периоди на стратегическите документи по Закона за регионално развитие, както и секторни програми, планове и проекти на общинско и по-високо териториално ниво. Създаване на устройствена основа за междуобщинско сътрудничество за развитие на функционалните системи и активности.
- Прилагане на устройствени принципи на по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при осигуряване на максимален ефект при инвестирането и на баланс между обществените и частните интереси.
- Планиране на територията на общината да става по начин, осигуряващ съхраняване и едновременно с това пълноценно включване в жизнен оборот на

природното и на културното наследство на общината, с оглед устойчивост и взаимно стимулиране при развитието на всички системи.

2.2. Задачи на плана

Основните задачи на плана се определят, както следва:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части.
- Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, при съблюдаване на режимите, установени със специални закони.
- Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура.
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура на общината и определяне съответстващото му усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини.
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита.
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната ѝ среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им.
- Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности.
- Определяне на мероприятия за възстановяване на нарушени територии, както и на евентуално необходими ландшафтноустройствени мероприятия.

Техническото задание включва още общи и специфични изисквания към проектното решение, които са представени по теми в съответните части на настоящата записка.

III. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА НА ПЛАНА

Планът е изграден върху резултатите от следните проучвания:

- Проучванията и анализите, включени в самостоятелен раздел към ЗАДАНИЕТО.
- Допълнителни проучвания.

3.1. Проучвания от Аналитичната част към Техническо задание за изработването на Общ устройствен план на община Банско

Аналитичната част към ЗАДАНИЕТО обхваща следните теми:

- Географско разположение и регионален контекст – общи фактори на социално-икономическото развитие и външни връзки на община Банско.
- Природо-географски условия и ресурси, в т.ч. релеф, климатични условия, води, почви, природни дадености и естествено биоразнообразие.
- Културно наследство.
- Териториална структура и земеползване: баланс на територията.

Тенденции в промяната на земеползването и инвестиционна активност.

- Демография и трудов потенциал.
- Икономически активности: устройствени условия за развитие.
- Урбанизирани територии: селищна мрежа и населени места; други урбанизирани територии.
- Териториална организация на социалната инфраструктура.
- Транспортна инфраструктура.
- Друга техническа инфраструктура.
- Опазване на околната среда, в т.ч. на атмосферния въздух, водите, почвите, ландшафта, биоразнообразието, управление на отпадъците, защита от въздействието на вредни физични фактори.

В изпълнение на част V. „Информационно осигуряване” от ЗАДАНИЕТО, проектът се основава и на актуализирана и допълнителна информация, предоставени от Възложителя, достъпна чрез общинската администрация или публикувана от компетентните институции и ведомства, в т.ч.:

- кадастрална карта и кадастрален регистър (ККР) за землищата на Банско и Добринище и карти на възстановената собственост (КВС) за останалите землища;
- опорен план на територията на общината, изработен от Изпълнителя на база актуалните ККР и КВС;

- проучванията и анализите, включени в разработката „Набиране, систематизиране и анализ на информация, необходима за изработване на Общ устройствен план на община Банско”

- промени в статута и/или режимите, отнасящи се за територии и обекти под особена териториалноустройствена защита;

- актуални данни и икономически показатели за развитието на туристическия отрасъл; актуални данни за състоянието на другите стопански сектори;

- планове, програми, проекти, решения на Общинския съвет и др., имащи отношение към регионалното развитие и устройството на територията, в т.ч. списъци с данни за одобрените подробни устройствени планове (ПУП), във връзка с разпоредбата на чл. 103а от Закона за устройство на територията (ЗУТ) и др.

По искане от Възложителя, във фазата на изработването на проекта за ОУПО, на Изпълнителя е предоставена допълнителна информация от следните институции и ведомства:

Източник	Получена информация / писмо №
1	2
Община Банско	<i>Получена по електронна поща</i>
Министерство на земеделието и храните	Приемателно-предавателен протокол от 14.01.2014 г.
БАН, Национален археологически институт с музей	Електронна поща с прикрепен файл: Подател: Ivo Cholakov<ivocholakov@gmail.com> До: obabansko@dir.bg Относно:Kartoni_arheologia_za_obsht_ustroistven_plan Дата: Вторник, 2014, Януари 7 13:18:33 ЕЕТ
Министерство на културата, Национален институт за недвижимо културно наследство	Иzx.№ 0800-814/04.12.2013 г.
Регионален исторически музей Благоевград	Иzx. № ИС-04-307/27.11.2013 г.
Агенция „Пътна инфраструктура”, ОПУ Благоевград	Иzx. № 106(1)/31.01.2014г.
Централен институт на ПТНЕНС	<i>Получена на ръка</i>
Министерство на околната среда и водите, Басейнова дирекция ЗБР Благоевград	Иzx. № ДР-11-358/06.12.2013 г.; Изх. № ДР-11-358/11.03.2014 г.
Министерство на околната среда и водите, РИОСВ Благоевград	Иzx. № 4455(1)/14.12.2013г.; Иzx. №264(1)/13.02.2014г.; Иzx. №601(1)/21.03.2014 г.
Министерство на околната среда и водите, РИОСВ Пазарджик	Иzx. № КД-19-303/06.02.2014 г.
Министерство на околната среда и водите, РИОСВ Смолян	Иzx. № ПО-06-1-(1)/29.01.2014 г.
Министерство на околната среда и водите, РИОСВ Пловдив	Иzx. № 282/05.02.2014 г.
Министерство на околната среда и водите	Иzx. № 08-00-449/07.03.2014 г.

1	2
Министерство на здравеопазването, Регионална здравна инспекция Благоевград	Изх. № 1107/05.03.2014 г. г.
„В и К” ЕООД - Благоевград	Изх. № ТО-42-63/21.03.2014 г.
Министерство на земеделието и храните, ТП „Държавно горско стопанство Места“	<i>Получена от община Банско</i>
Министерство на земеделието и храните, ТП „Държавно горско стопанство Добринище“	<i>Получена от община Банско</i>
Областна администрация Благоевград	<i>Получена на ръка</i>

Допълнителна информация е ползвана и от базата данни към кадастралната карта с регистър на землищата на Банско и Добринище и от картата на възстановената собственост за останалите землища (предоставени на Изпълнителя съответно през м. декември 2013 и м. януари 2014 г.), а за горските територии - и от лесоустройствените проекти, предоставени от ДГС „Добринище” и ДГС „Места” (м. април 2014 г.). Следва да се отбележи, че в хода на проучването се установиха непълноти и несъответствия на данните в двете карти с реалната обстановка. За нуждите на проекта информацията е допълнена/коригирана чрез допълнителни проучвания. В базата данни към кадастралната карта с регистър на посочените две землища не се съдържат всички данни, необходими за конкретна локализация и отразяване на част от проектните устройствени предвиждания. Липсва например информация относно бонитетната категория на земеделските земи, която е възприета като един от критериите за определяне на земеделските земи, в които не се допуска промяна на предназначението и съответно е необходима за определянето на конкретния териториален обхват на този режим.

3.2. Актуализация и доразвитие на проучвателната основа на ПЛАНА

Видът и обхватът на допълнителните проучвания и анализи са определени на база ЗАДАНИЕТО и методиката за доразвитие на проучвателната основа, представена в Техническото предложение на Изпълнителя. Взети са предвид и промените във фактическата обстановка, настъпили в периода след изготвянето на ЗАДАНИЕТО, както и промените в релевантното законодателство. Извършени са:

Анализи / диагнози и прогнози за развитие на социално-икономическия потенциал на общината. За нуждите на прогнозната част на ПЛАНА са извършени необходимите анализи на състоянието и прогнозни разчети (във варианти) на

демографското развитие, икономическото развитие и развитието на социалните дейности и социалната инфраструктура. Като база е използвана информация за демографското и социално-икономическото развитие, отнасяща се за 2011 и 2012 г., с което е актуализирана информацията, включена в ЗАДАНИЕТО. Прогнозната част на плана е съобразена с предвижданията на Общински план за развитие за периода 2014-2020 г.

Устройствено зонирание. Към тази част се отнася широк набор от допълнителни териториални и средови проучвания със следната целева насоченост, представена в обобщен вид:

- установяване на актуалното състояние и тенденции във функционалното използване и инвестиционните процеси в отделните части на територията;
- оценяване степента на стабилност на съществуващото земеползване и податливостта на отделните територии на перспективна промяна в използването им;
- изясняване приложимостта и достатъчността на набора от устройствени зони и територии, регламентирани с Наредба № 7 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък – Наредба № 7), от гледна точка на спецификата и конкретните условия в отделните части на територията;
- идентифициране и съобразяване при зонирането на елементи от природния и антропогенен ресурс, които могат да представляват фактори, влияещи върху устройственото развитие като фактически или потенциални стимулатори или ограничители;

За изпълнение на горното са извършени подробни теренни проучвания, изследване на устройствения процес на нивото на подробното планиране, както и предвижданията на предходни планове и проекти на по-високо териториално ниво; анкетиран са местните управи (кметове или кметски наместници), представители на общинската администрацията; изследвани са промените в териториалния обхват на населените места и селищните образувания и по-крупните инвестиционни реализации по места, актуалното използване на стопанските дворове и пр. За нуждите на зонирането са ползвани и проучванията към другите посочени тук по-долу части от ПЛАНА.

Територии и обекти с режим на природозащита. Проучени и отразени са всички изисквания на компетентното ведомство, изложени в съгласувателната кореспонденция, както и настъпилите след това промени, като:

- по отношение на защитени зони от Европейската екологичната мрежа „НАТУРА 2000“: в ОУПО са отразени границите и режима на новообявената защитена зона BG0002126 „Пирин – Буфер” и променените граници на защитена зона BG0002063 „Западни Родопи”;
- по отношение на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии: прецизирана е информацията за защитените територии, вписани в Регистъра на защитените територии и защитените зони в България на Изпълнителната агенция по околна среда.

Екологични условия. Използвана е информация за състоянието на въздуха, водите, почвите, акустична обстановка, радиационно състояние, управление на отпадъците, управление на химикали и риск от големи аварии, предоставени на община Банско с писмо № 4455(1)/14.12.2013 г.

Недвижимо културно наследство. Анализирани са актуални данни относно статута и режимите на недвижимите културни ценности, предоставени на община Банско от компетентните органи – Национален институт за недвижимо културно наследство и Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките. Проведени са консултации с археолог Светла Барякова, директор на Музеен комплекс Банско. Проучена е и допълнителна публикувана информация относно наличието, разположението, вида и степента на проученост и социализация на обектите наследството, в т.ч. реализирани или в процес на реализация проекти в тази област. В хода на проучването на градското наследство са актуализирани данните за идентификация на отделните недвижими ценности (административен адрес, код на ЕКАТТЕ)

Транспортно-комуникационна инфраструктура . Използвани са:

- данни от Централен институт на пътните технологии, национални и европейски стандарти към Агенция „Пътна инфраструктура” – интензивност и състав на транспортните потоци в преброителни пунктове по трасетата, елементи на РПМ, преминаващи през територията на Община Банско, прогнози за нарастване на движението по тези трасета;

- данни за транспортните произшествия на територията на Община Банско за петгодишен период – от КАТ, гр. Банско;

- данни от КАТ, гр. Банско (записи от системата за видеонаблюдение) за интензивността на транспортните потоци по 4 базови профили от ПУМ – Банско;

- информация от ДГС в гр. Добринище и с. Места - за местоположението и състоянието на горските пътища, съдържащи се в Протокол №17/01.08.2000 г. на Общински съвет – гр. Банско

Техническа инфраструктура Проучена е достъпната информация по подсистеми, предоставена от експлоатиращите предприятия, относно актуалното състояние и намеренията за развитие на отделните системи на техническата инфраструктура, както и предвижданията на релевантни планови документи в по-широк териториален обхват, в т.ч. Предварителен регионален генерален план за обособената територия на „ВиК” ЕООД Благоевград, предоставен от Областна администрация и др. както е описано в съответния раздел по-долу.

В съответствие с договора за изпълнение на обществената поръчка, Изпълнителят е представил подробен **Доклад за допълнителните проучвания и анализ на съществуващото положение**, който е част от документацията към ПЛАНА.

IV. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА

4.1. Местоположение и граници

Община Банско е разположена в Югозападна България (Югозападен район за планиране), в границите на Благоевградска област¹. Разположена е в района на Северен Пирин и обхваща малки части от Разложката котловина, от пролома Момина клисура на река Места и от Дъбрашкия дял на Западни Родопи.

Община Банско граничи с общините Разлог, Белица, Велинград (обл. Пазарджик), Гърмен, Гоце Делчев, Сандански и Кресна.

Основните подстъпи към общинската територия са:

- от северозапад, откъм долината на р. Струма, респ. международен път Е-79 (АМ „Струма“ А6), през гр. Симитли и седловината Предел (1140 м), разделяща планините Пирин и Рила;
- от североизток, откъм долината на р. Марица, респ. международен път Е-80 (АМ „Тракия / Марица“ А1), през гр. Велинград, седловините Юндола (1350 м) и Аврамови колиби (1400 м);
- от юг, откъм ГКПП „Илинден-Ексохи“ през гр. Гоце Делчев и пролома Момина клисура на р. Места.

Разстоянието от общинския център до гр. Благоевград е 57 км, а до гр. София – 160 км. Общата площ на община Банско е 47587,7 ха², което съставлява около 7,4 % от територията на област Благоевград (пета по големина между общините в областта).

4.2. Население и селища

Населението на община Банско към 2012 г. възлиза на 12873 души, в т.ч. 11643 души в градовете и 1230 души в селата³. То съставлява 3,93 % от населението на област Благоевград. По брой на постоянното население община Банско се нарежда на 10-то място сред общо 15 общини в областта. Гъстотата на населението в общината е сравнително ниска - 27,05 д./кв.км, при 51,1 д./кв.км средно за областта и 104,2 д./кв.км средно за Югозападния район за планиране.

¹ Географски координати на центъра на гр. Банско: 41°50' С и 23°29' И; надм. вис. 930 м.

² Данните за площта на територията и нейни елементи тук и по-нататък са от ККР и КВС

³ Демографското състояние и прогнози са представени в р-л „Прогноза за демографско развитие“ по-долу

В административните граници на общината са включени 8 населени места – общинският център гр. Банско, гр. Добринище и 6 села, класифицирани по ЕКАТТЕ, както следва:

Област	Община	Кметство	Тип	Наименование	Код	Категория	Надморска височина* Класификационен код**
BLG	BLG01	BLG 01-00	ГР.	БАНСКО	02676	3	930 (7)
BLG	BLG01	BLG 01-00	с.	Гостун	17381	8	932 (7)
BLG	BLG01	BLG 01-02	гр.	Добринище	21498	5	843 (7)
BLG	BLG01	BLG 01-00	с.	Кремен	39614	7	1054 (8)
BLG	BLG01	BLG 01-00	с.	Места	47857	6	668 (8)
BLG	BLG01	BLG 01-00	с.	Обидим	53059	7	1205 (8)
BLG	BLG01	BLG 01-00	с.	Осеново	54136	8	1080 (8)
BLG	BLG01	BLG 01-07	с.	Филипово	76090	6	695 (6)

*В м над м. р., измерено в центъра на населеното място.

** Класификационният код за средната надморска височина на териториалната единица е еднорязден и има следните стойности: 6 - от 500 до 699 м; 7 - от 700 до 999 м; 8 - 1000 и повече метра.

Със статут на кметства са гр. Добринище и с. Филипово, а останалите села – кметски наместничества.

4.3. Историческа справка

Местоположението и физико-географските характеристики на територията са обусловили заселването ѝ от най-ранни исторически времена. За това свидетелстват множество археологически обекти от епохите на Праисторията, Античността и Средновековието⁴.

Град Банско

Счита се, че Банско се обособява като селище след обединяването на няколко махали в периода XV-XVI в. Първото документално свидетелство за Баниска (Банско) се среща в османски регистър на джелепкешаните (овцевъдите) от 1576 г.

До XVIII в. банскалии са предимно животновъди и занаятчии, които разчитат на просторните пасища и богатите гори. В периода на национално Възраждане Банско се развива като градски търговско-занаятчийски център. По р. Глазне се изграждат воденици, дъскорезници, валявици, тепавици, табакхани за щавене на кожи и др. Предприемчивите жители поддържат търговски връзки със селища от Егейското

⁴ Археологическото наследство в общината е представено подробно по вид и датировка в раздел „Културно наследство” по-долу.

крайбрежие, от Централна и Западна Европа, като изнасят дърводелски, кожарски и железарски стоки и внасят памук, риба, тютюн, маслини, необработени и обработени кожи, промишлени изделия. В много градове на Европа - Будапеща, Виена, Лайпциг, Марсилия, Лондон - са открити търговски кантори на банскалии. Много от децата на замогналите се родове се образуват в чужбина.

Разширените контакти с външния свят още от XVIII в. са стимул за националното самосъзнание и превръщат Банско и региона в едно от огнищата на Българското Възраждане. Тук е роден неговият основоположник и автор на „История Славяноболгарская” Паисий Хилендарски (1722-1773). През този период в Банско са родени и живели още видният български просветител Неофит Рилски (1793-1881) - монах, учител и художник, определян като „патриарх на българските учители и книжовници”, Тома Вишанов Хаджиикономов-Молера (1750-?), основател на живописна школа с огромен принос за развитието на националните традиции в религиозното изобразително изкуство, Марко Теодорович Везньов (1760-1840) – търговец, издател и просветен деятел. Тук следва да се добави, че от Банско и околните села са още много личности, оставили следи в националната история и култура, между които Галактион Хилендарец (1830-1894) - духовник и революционер, Георги Кременлията (1840-1886) - хайдутин и войвода от Кресненско-Разложкото въстание, Димитър Сеизов, революционер, войвода в Неврокопско и Мелнишко, Димитър Пенков (1876-1925) - революционер, братята Димитър (1874-?) и Костадин (1876-?) Молерови – фолклористи и краеведи и др. Банско е родно място и на Никола Йонков Вапцаров (1909-1942) – един от гениалните поети на България.

Икономическият и духовен подем през XVIII в. и особено през XIX в. се проявява и в актовете на местното самоуправление в тогавашното село Банско. Около 1850 г. е основана Банската българска община, като продължение на сформирания през 1833 г. общоселски обществен съвет за изграждане и изписване на църквата „Св. Троица” (осветена през 1835 г.). В ръководството на общината влизат влиятелни представители на търговско-занаятчийското съсловие. През 1838 г. в църковния двор е построено помещение за килийно училище, което през 1847 г. прераства в новобългарско светско училище. По инициатива на Банската българска община през 1857 година се изгражда нова училищна сграда, взаимното училище се преустройва в класно, разпространяват се възрожденски вестници и книжнина. Общината организира строежа на камбанарията на църквата „Св. Троица“ в 1850 г. и монтирането на

часовников механизъм в 1865 г. През 60-те и 70-те години на XIX в. Банската българска община оглавява борбата срещу гръцките църковни власти за независимост на българската църква и за развитие на просветното дело в селото. Общината подпомага материално семействата, пострадали при потушаването на Кресненско-Разложкото въстание и на Илинденско-Преображенското въстание и предприема ред други обществени инициативи след Освобождението от османското присъствие през 1912 г.

Икономическото благосъстояние се отразява и в характеристиките на жилищната народна архитектура от XVIII и XIX век. Изградени от камък, богатите къщи „имат монументален крепостен изглед. Главно по това те се различават от жилищната архитектура в другите селища на Разложкия край” (Р.Ангелова). Към тези качества следва да се добави и забележителната дърворезбена и стенописна украса, което свидетелства не само за материалните възможности, но и за високата художествена култура на банскалии. Характерни примери за ранната местна строителна традиция са Хадживълчовата, Хаджирусковата, Веляновата къщи. С архитектурните си достойнства и богата художествена украса се отличават Сирлещовата, Тодевата, Буйновата, Загорчината, Джиджевите, Златевите, Коювите, Стефановите къщи и др.⁵

В контекста на темата за духовното развитие през този период следва да се спомене, че Банско е първият от български градове, в които през втората половина на XIX в. се създават протестантски общности. Още през 60-те години на XIX в., т.е. преди появата на протестантски мисионери по тези места, тук съществува евангелска общност, формирана от православния свещеник Димитър Младенов и местния учител Никола Попфилипов. На 06.08.1868 г. в Банско се учредява Българска евангелска църковна община, което се приема и за рождена дата на първата протестантска църква в България.

В края на XIX и началото на XX век Банско е най-голямото селище в Разложката кааза. Според данните, посочени в труда „Македония. Етнография и статистика” на Васил Кънчов, през 1900 г. „в него живеят 6500 българи-християни”.

През този период Банско се превръща в център на национално-освободителните борби. Кресненско-Разложкото въстание (1878 – 1879) е опит за освобождение на Кресненско-Разложката долина, останала в пределите на Османската империя по силата на решенията на Берлинския конгрес (1878 г.). Почти цялото местно

⁵ Вж. и раздела „Културно наследство” по-долу

население взема участие във въстанието, което има временен успех – установено е т.нар. „Разложко царство” с център Банско, което просъществува седем дни. Потушаването на въстанието е съпътствано от терор над населението.

През 1896 г., по време на учителстването на Гоце Делчев в Банско, селото се превръща в околийски център на Вътрешната македоно-одринска революционна организация (ВМОРО) и важно звено в конспиративната комитска мрежа. Кулминация на национално-освободителното движение в региона е Илинденско - Преображенското въстание (1903 г.). Банскалии участват активно в освободителния процес. Откроява се подвигът на местния учител Радон Тодев и неговата чета, които по време на въстанието намират смъртта си в Годлевската планина.

Територията на настоящата общината е включена в пределите на България през 1912 година. Банско е освободено на 5 октомври същата година с помощта на чети, водени от Йонко Вапцаров, Христо Чернопеев, Пейо Яворов и Лазар Колчагов. Избраната петчленна общинска управа на Банско с първи кмет Асен Тодев се включва в структурата на утвърдената в страната държавно-административна система.

След Първата световна война главният поминък в Банско е земеделието, скотовъдството, добив на дървен материал за строителството и за дърводелство - изработване на мебели и други изделия за бита. Покрай р. Глазне е имало много стругове, чаркове, дарази, воденици и една мелница. По това време градът наброява 4550 жители.⁶

Град Добринище

Територията на съвременния гр. Добринище и неговото землище е населена от дълбока древност. Това се потвърждава от разкритие на археологически артефакти, датирани към втората половина или края на ранния неолит и от Античността. Ранното и непрекъснато заселване се свързва с благоприятните природогеографски условия, вкл. минералните води, както и разположението на път с военно-стратегическо значение по поречието на р. Места.

През VII в. местното тракийско население започва да се смесва с нахлуващите по това време славянски племена смоляни, които се заселват трайно по течението на р. Места. Не след дълго по тези места се настанява и прабългарско население. Според местни предания, в периода VII - XIV в. Добринище е било селище – крепост с важно

⁶ Пирин планина, Лазар Томов, 1927 г.

военно-тактическо значение на пътя по поречието на р. Места, свързващ Византия и България.

През първите години на османското владичество, значителна част от населението на Добринище напуска домовете си в търсене на спасение от поробителя в Пирин планина. В селото остават една незначителна част от българите, заселени в района на църквата “Св. Богородица”, по-далече от банята и минералните извори. Така Добринище изчезва и повече от 100 години името му не се споменава. Едва в края на XV в. името на Добринище се среща в турски документ като селище в Неврокопска нахия. В османски извори от 1605 г. се споменава и като Добрущене.

В периода на Възраждането българското население в Добринище отново започва да нараства. Постепенно живеещите в планинските махали се завръщат в селото. В края на XVIII и началото на XIX в. Добринище преживява период на икономическо замогване, като развива успешна търговия включително в далечни страни, като Сърбия, Австрия, Франция, Испания и други. Стопанският просперитет води до духовно развитие и активизиране на местното самоуправление. През 1846 г. населението изгражда първото училище. Жителите на Добринище участват активно и в национално-освободителните борби. През 1896 г. тук се създава революционен комитет на ВМРО под ръководството на Гоце Делчев.

Съгласно цитираната по-горе статистика на Васил Кънчов, към 1900 г. Добринище (Добринища) е смесено българо-християнско и българо-мохамеданско селище. В него живеят 1540 българи-християни, 240 българи-мохамедани и 45 цигани.

По време на Балканската война през 1913 г. почти цялото Добринище е изгорено и в последствие построено отново. По това време селото наброява 1462 жители. Най-разпространени занаяти са грънчарство, кацарство, мелничарство – по цялото течение на реката е имало десетки воденици, тепавичарство – тепане на платове с минерална топла вода, чаркове, търговия и други. Освен животновъдство, селскостопанските дейности включват основно отглеждане на ръж и царевица.⁷

Село Кремен

В списък на населените места от началото на XVI в. селото е включено с името Кремен⁸. В документа се посочени поименно главите на 37 домакинства. В края на XIX

⁷ Пирин планина, Лазар Томов, 1927г.

⁸ Според едно предание жителите му продавали из околните селища кремъци и от тук получили прозвището „кременци”, след което и селото било наречено така. Второ предание гласи, че по времето на

век Кремен е изцяло българско село в Неврокопска каза. В „Етнография на вилаетите Адрианопол, Монастир и Салоника“ (Константинопол, 1878 г.), включваща статистика на мъжкото население от 1873 г., Кремен е споменато като село със 160 домакинства и 560 българи. Според статистиката на Васил Кънчов, към 1900 г. населението на селото наброява 1220 души, всички българи.

Важен момент в историята на селото е основаването през 1901 г. на революционен комитет на ВМОРО от войводата Иван Апостолов (Копаран чауш). Поради стратегическото си разположение над важния път, свързващ Разлог с Неврокопско, с. Кремен, както и с. Обидим, се оформят като важен център на ВМОРО.

През 1903г. по време на Илинденско-Преображенското въстание селото е било изгорено от турците.⁹

Село Обидим

Данни за съществуването на множество раздалечени една от друга махали на територията на сегашното село има още в началото на XIV век. Поминъкът е бил предимно скотовъдство, което е предполагало ежегодно сезонно движение на част от населението със стадата към Беломорието. Като крупно селище, Обидим се оформя в началото на XIX в., когато населението му нараства и се установява по-трайно, а махалите постепенно се сливат.

В цитираната „Етнография на вилаетите ...“ от 1878 г. Обидим е посочено като село със 185 домакинства и 430 българи. В 1889 г. Стефан Веркович (Топографическо-етнографическѣй очеркъ Македоніи) отбелязва Обидим като село със 175 български къщи.

През 1901 година в Обидим е основан революционен комитет на ВМОРО (вж. и по-горе). През м. септември 1903 г. край селото става кръвопролитно сражение между османски военни части и чети на ВМОРО, съставени основно от обидимци и кременци. Селото е опожарено. По време на тези събития голяма част от населението се преселва в пределите на освободена България - предимно в Чепино (сега квартал на Велинград). Непосредствено след оттеглянето на турската войска, част от населението отново се завръща. Селото започва своя възход, като се изграждат множество нови къщи. През 1908-1909 г. в него има 220 български къщи с население 1050 души. Преди

помохамеданчването османците срещнали упорита съпротива от населението, което не предало вярата си, останало твърдо като кремък.

⁹ Пирин планина, Лазар Томов, 1927г.

освобождаването му през 1912 г. селото е опожарено отново. През следващите години населението му взема дейно участие в обществено политическия живот на свободна България - активно участва във войните 1912 - 1918 г., давайки много жертви.

В землището на селото са разположени общо 13 църкви, параклиси, иконостаси и един манастир. Между тях са църквата "Св. Николай Чудотворец" (1842) и манастирът „Св. Панталеймон” (основан в периода на Второто българско царство, обновен през 1914 г.)¹⁰.

Село Места

Първите сгради в селото са построени след 1914 г. Преди да получи статута си на село през 1965 г., мястото е било известно като Обидимски ханове, част от с. Обидим.

Село Осеново

Счита се, че първоначално населението на с. Осеново е изключително от българи, които в края на XVIII век са се заселили на това място далече от пътищата, минаващи покрай реки. По непотвърдени данни те са били жители на села около Брацигово или от Чепинския край, но са напуснали родните си места, за да избегнат насилствено налагане на исляма.

В цитираната „Етнография на вилаетите ...“ от 1878 г., Осеново (Ossénovo) е посочено като село със 75 домакинства и 250 българи. През 1889 г. Стефан Веркович също отбелязва Осенову като село със 75 български къщи. Съгласно статистиката на Васил Кънчов, към 1900 г. Осеново е смесено християнско и българо-мохамеданско селище. В него живеят 300 българи-християни, 1550 българи-мохамедани и 14 цигани.

След Междусъюзническата война през 1913 г. селото остава в България и помашкото му население се изселва в Турция. Според Димитър Гаджанов в 1916 г. в Осеново от 80 семейства са останали само 3-4 сакати просякини, а селото е в руини.

Село Филипово

В списък на селищата и броя на немюсюлманските домакинства в част от вилаета Неврокоп от 16 ноември 1636 година село Долне Филип е посочено като село, в което живеят 24 немюсюлмански семейства, а в село Горне Филип - 36 немюсюлмански домакинства. В списък на селищата и броя на немюсюлманските домакинства във

¹⁰ Храмовете и другите религиозни обекти са изявена част от материалното наследство на община Банско. Те са представени по-подробно в р-л „Културно наследство”

вилаета Неврокоп от 13.03.1660 г. село Долне Филип е посочено като село, в което живеят 6 немюсюлмански семейства.

През XIX в. Филипово е смесено мюсюлманско и християнско село в Неврокопска каза на Османската империя. В „Етнография на вилаетите....” от 1878 г. Филипово (Philiprovo) е посочено като село с 50 домакинства, 80 жители помаци и 70 жители християни. През 1889 г. Стефан Веркович също отбелязва Филипову като село с 20 български и 30 турски къщи.

Съгласно статистиката на Васил Кънчов към 1900 г. Филипово (Илпово) е смесено българо-мохамеданско и християнско селище. В него живеят 280 българо-мохамедани и 120 българо-християни в съответно 35 и 15 къщи.

Село Гостун

До 1934 г. името на селото е Гостун. В „Етнография на вилаетите...” Гостун е посочено като село със 110 домакинства и 380 българи. През 1889 г. Стефан Веркович отбелязва Гостун като село със 100 български къщи.

Административно-териториално устройство

В периода до 1959 г. община Банско принадлежи на Горноджумайски окръг, Разложка околия. От 23.01.1959 г. до 31.08.1987 г. общината е част от Благоевградски окръг. От 01.09.1987 г. до 12.01.1999 г. е част от Софийска област. След това община Банско е включена в обхвата на област Благоевград.

4.4. Регионален контекст – общи фактори на социално-икономическото развитие и външни връзки на община Банско¹¹

Географското разположение на общината благоприятства съвременното ѝ икономическо и социално развитие. Фактор с първостепенно значение в този смисъл са природните ресурси на Пирин планина, прилежащите части на Западните Родопи и долината на р. Места, благоприятният климат, а също така и богатото нематериално и материално културно наследство. Тези дадености са създали имидж на региона като конкурентна туристическа дестинация, в която са налице ресурси и условия за различни видове туризъм, засега доминирани от зимния (ски) туризъм. Голям дял от туристическите и рекреационни активности, мащабни спортни и културни прояви, съответно експлоатацията на туристическа инфраструктура и на друга обслужваща

¹¹ Позиционирането на община Банско в регионален и национален контекст е представено по-подробно в Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г.

инфраструктура фактически се осъществява в условията на междуобщински и регионален обмен. Все още са налице неизползвани възможности за интегрирана реализация на потенциалите на територията в посока диверсификация на туристическия продукт и за деконцентрация на дейностите, осигуряващи балансирано регионално развитие и опазване на средата.

Община Банско функционира като отворена териториално-административна структура в границите на Благоевградска област. Като такава тя поддържа определени връзки със съседните общини. Както е показано по-долу, освен в сферата на туризма и туристическото обслужване, налице са традиционни връзки и в други социални и стопански сектори – здравеопазване и образование, дърводобив, дървообработване, транспорт, мерки за опазване на околната среда. Перспектива за активизирането на междуобщинското сътрудничество в тези посоки се очертава с разработването на „Стратегия за интегрирано регионално развитие на регион Места” (общините Банско, Белица, Гоце Делчев, Гърмен, Разлог, Сатовча, Хаджидимово и Якоруда), инициатирано от сдружението с нестопанска цел „Долината на Места“ (рег. 2013 г.). Междуобщинското сътрудничество се стимулира също и от дейността на Асоциацията за развитие на планинските общини в Република България.

Благоприятен фактор за осъществяване външните връзки на община Банско е и изгодното ѝ транспортно-географско положение. Тя е със средишно място по трасето на път II-19, който обвързва транспортно община Банско със съседните общини Симитли, Разлог и Гоце Делчев. Подобна, макар и по-ограничена роля, изпълнява и теснолинейната ж.п. линия Добринище - Септември, свързваща община Банско с общините Разлог, Белица, Якоруда и Велинград.

Външните (входящи и изходящи) връзки на община Банско със съседните общини, се реализират на принципа на партньорството и взаимноизгодното сътрудничество. По своето направление те са ориентирани:

- от община Банско към съседните общини (“изходящи” за община Банско);
- от съседните общини към община Банско (“входящи” за община Банско)

4.4.1. Външни връзки с община Разлог.

Териториалната близост на двата общински центъра - градовете Банско и Разлог, както и съхраняването на голяма част от исторически сложилите се връзки

между двата града и населените места от двете общини, са един от основните фактори за многообразието на сегашните връзки между двете общини.

➤ Външни връзки “изходящи” за община Банско, са по линия на:

- болничната лечебна помощ. Болнично заведение “МБАЛ – Разлог” ЕООД (с надобщински функции) е локализирано в гр. Разлог. Неговият капацитет (брой отделения, болнични легла, медицински персонал) е оразмерен за обслужване на населението от четирите съседни общини в горното поречие на р. Места и Разложката котловина (Разлог, Банско, Белица и Якоруда). Община Банско заедно с останалите три общини участва солидарно в съфинансирането за издръжката на “МБАЛ – Разлог” ЕООД;

- спешната медицинска помощ. Бързата и неотложна (спешна) медицинска помощ на населението от община Банско се реализира чрез звеното на същата в гр. Разлог, което има филиал в гр. Банско;

- правното обслужване на населението (от структури на съдебната власт). Институциите на съдебната система (районен съд, районна прокуратура и районната следствена служба) също са локализирани на територията на гр. Разлог. В техния съдебен район попада и община Банско.

➤ Външни връзки “входящи” за община Банско, се отнасят за:

- трудови пътувания, между двете общини. През активния туристически сезон, част от заетите в туристическия сектор в община Банско са от населените места от община Разлог. Мащабите на входящите трудови пътувания, осигуряващи заетост в сферата на туризма ще нарастват, поради очертаващия се недостиг на трудов ресурс в община Банско;

- ученически пътувания в професионалните гимназии. В професионалните гимназии на гр. Банско се обучават и ученици от община Разлог;

- организиране на големи културни празници и други мероприятия, които са с надобщински характер.

През последните няколко години се реализират външни взаимноизгодни връзки между двете общини по линия на големи надобщински (регионални) проекти в сферата на екологията. Такъв проект е регионалното депо за твърди битови отпадъци.

4.4.2. Външни връзки с община Гоце Делчев

Поради по-ограничената контактна зона между двете общини и отдалечеността на двата общински центъра, степента на интензивност и проявлението на външните връзки между двете съседни общини са по-слабо изразени в сравнение с тези между общини Банско и Разлог. Същите са по линия на:

- определени икономически дейности. Свързани са предимно с дърводобива и ловното стопанство, като част от добитата дървесина се преработва в дървообработващи предприятия в гр. Гоце Делчев.

- общи проекти в сферата на планинския туризъм.

4.4.3. Външни връзки с останалите съседни общини - Велинград, Гърмен и Симитли

Основен фактор за осъществяване на връзките на община Банско с посочените съседни общини е туристическата функция. Добра основа за междуобщинско партньорство в развитието на разнообразен алтернативен туризъм е балнеологията, която е доминираща в община Велинград и частично в общини Гърмен (Огняновски минерални бани) и Симитли, културното наследство (Ковачевица, Никополис-ад-Нестум и др.), природните дадености, условията за спорт и атракции, лов, риболов и др.

Нереализирана все още е възможността за интеграционни връзки между община Банско със съседните общини по линия на туризма, чрез създаване на регионален туристически клъстер, включващ туристическите ресурси на отделните общини за развитие на комплекс от различни форми на туризъм – зимни спортове (ски туризъм) и културен туризъм (община Банско), планински, познавателен и балнеоложки туризъм (общините Разлог, Якоруда, Гоце Делчев, Гърмен и Велинград). По отношение междуобщинското сътрудничество във формирането на регионални туристически продукти и осъществяване на регионален маркетинг и реклама следва да се добави, че община Банско попада в **Рило-Пиринския туристически район**¹².

Стъпка в тази посока ще бъде реализацията на проекта “Банско, Разлог и Кресна в прегръдките на Пирин”, който стартира през 2012 г. и е разработен за изграждане и промоция на общ туристически продукт “Дестинация Пирин”, вкл.

¹² За управлението на туристическите райони вж. Глава трета „Туристическо райониране”, Раздел II. „Управление на туристическите райони. Предмет на дейност, учредяване и устройство на организациите за управление на туристическите райони” от Закона за туризма.

изработване на нови туристически пакети– 4 летни и 4 зимни. Проектът е финансиран от Европейския фонд за регионално развитие по схема на ОПРР.

Както е видно от Прогнозната част на ПЛАНА, ОУПО създава устройствени условия за по-активна реализация на външните връзки, допринасящи за постигане на приоритетите в регионалното развитие на община Банско и съседните общини чрез съвместяване на политики и взаимно ползване на ресурсите и по-специално тези, свързани с развитието на различни видове на туризъм.

V. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС

5.1. Релеф

Община Банско е разположена в района на най-високия северен дял на Пирин планина, като включва североизточните ѝ склонове. В границите на общината са обхванати също част от долината на р. Места, вкл. северната част от пролома Момина клисура, най-южните части от Разложката котловина и запад/северозападните склонове на сравнително ниския Дъбрашки дял на Западните Родопи. Релефът е изключително разнообразен – котловинно-долинен и равнинен в поречията на реките, хълмист, ниско, средно- и високопланински, като последният преобладава като териториален обхват. Надморската височина варира между ок. 600 м по поречието на р. Места в югоизточната част на общинската територия до над 2900 м в югозападната част, където релефът има алпийски характер, доминиран от върховете Вихрен (2914), Кутело (2906), Бански Суходол (2884) и др. В границите на общината се намират общо 23 планински върха с височина над 2500 м, в т.ч. 7 над 2800 м.

В тази част на Пирин планина се срещат специфични глациални форми на релефа - геоморфоложки образувания с ледников произход: пирамидални върхове („карлинги“), каквито са Вихрен, Полежан (2851), Бъндеришки чукар (2731), Момин двор (2725) и др.; циркусите „Бански Суходол“, Казаните, „Бъндеришки“, „Кременския циркус“ с петте езера, разположени стъпаловидно на надморска височина 2304 - 2356 м; скалните образувания, като „Сватбата“ между селата Осеново и Филипово, каменни реки, пропасти пещерни образувания и пр.

Релефът на западните и югозападни склонове Дъбрашкия дял на Западните Родопи, попадащи в границите на общината, е типично планински. Билата са заоблени, склоновете са със сравнително големи наклони и с малки превишения дол–било. Южно от село Осеново и целия район около село Гостун се отличава с къси, но стръмни склонове и била, между които са затворени многобройни дълбоко врязани долове, които се вливат директно в река Места. Районът около м. „Вищерица“ се отличава със заоблени била и платовидни части. Надморската височина се повишава от запад на изток, като общата денивелация е 1140 м. и около 73% от територията е с надморска височина между 800 и 1500 метра.

5.2. Климат

5.2.1. Обща характеристика

Климатът е преходно континентален с умерено средиземноморско влияние, а в по-високите части на общината – планински. Основно е повлиян от планинския релеф, значителната надморска височина и североизточната експозиция на пиринския макросклон. Средиземноморският климат прониква от юг по долината на р. Места. Най-общо, лятото е кратко и прохладно, зимата – продължителна и студена, а преходните сезони са сравнително къси, с късна и хладна пролет и по-топла есен. Поради посочените по-горе фактори, тази обща характеристика не дава точна и изчерпателна характеристика на климатичните условия в общината. Преходът от умереноконтинентален към планински климат настъпва с увеличаването на надморската височина, поради което по-долу основните данни са представени поотделно за котловината и за планинската част.

5.2.2. Температура и слънчево греење

В котловината (станция Банско – 936 м н.в.) средната температура на въздуха през най-топлия месец (юли) е +18,9°C, докато в планината най-топлият месец е август и средните температури са +12,2°C на станция х. „Вихрен” (2064 м н.в.) и +8,7°C на станция циркус „Голям казан” (2455 м н.в.); средните януарски температури са съответно -1,9°C, -4,7°C и -7,7°C, а средногодишните температури съответно +9,0°C, +3,4°C и +0,3°C.

Температурни условия през вегетационния период

Надморска височина	Средна начална дата на преход на t° на въздуха над 10°C	Средна крайна дата на устойчиво задържане на t° на въздуха над 10°C	Брой денонощия с t° на въздуха над 10°C
Нископланински пояс (600-1000 м.)	25 април	15 октомври	173
Среднопланински пояс (1000-1800 м.)	5 май	5 октомври	153
Високопланински пояс (над 1800 м.)	21 юни	29 август	69

По Плана за управление на НП „Пирин”

С най-голям брой ясни и слънчеви дни през топлото полугодие са месеците юли и август, а през студеното - януари, февруари и март. Те съответно са и най-благоприятните периоди за летен и зимен туризъм и спортове на открито.

5.2.3. Валежи

Валежите показват големи различия в зависимост от надморската височина. При х. Вихрен и х. Демяница средногодишната валежна сума е около 1070 мм, а в котловината - 600-700 мм.

Снежната покривка се задържа в котловината средно 70 дни/год., а в планината средно 180 дни (от 5 до 8-9 месеца). Дебелината ѝ е най-голяма през месеците февруари и март (около 3 м), като упражняване на ски-спорт обикновено е възможно до края на април-началото на май, а в постоянните снежници на циркусите „Кутело”, „Големия казан” и „Бански суходол” - и до късно лято.

През зимата и ранна пролет е налице висока лавинна опасност, особено в циркусите, лавинните улеи и на места в ледниковите долини на Демяница и Бъндерица.

5.2.4. Ветрове

Ветровете в котловината са с преобладаваща западна и северозападна компонента, слаби до умерени със средна скорост 1 м/сек (през топлото полугодие), докато във високопланинската част през зимата те достигат скорост 35-40 м/сек, т.е бурни до ураганни ветрове, с преобладаващо югозападна посока.

Периодите с тихо време за ниските части на планината са около 40% от времето, а във високите – около 10-15%.

5.2.5. Специфични климатични условия

Със специфичен микроклимат се отличават гр. Банско и м. „Логовето” над гр.Добринище. Той се определя като подходящ за климатопрофилактика и климатотерапия на заболявания на дихателните пътища, сърдечно-съдовата и нервната системи.

5.3. Хидрографска мрежа

Хидрографската мрежа на община Банско е представена от р.р. Места, Демянишка и Бъндерица и от множество естествени планински езера.

Реките се характеризират с предимно карстово речно подхранване, което има регулиращо влияние върху оттока и е предпоставка както за сравнително постоянния дебит на реките, така и за липсата на екстремни прояви в целогодишния режим. Характерно за реките с преобладаващо карстово подхранване е липсата на ясно изразен максимум и минимум в отточния им режим. Останалите високопланински пирински реки, подобно на рилските високопланински реки, се характеризират с добре изразено

снежно - дъждовно подхранване, във връзка с което е зимният минимум и пролетния максимум в оттока. (И. Иванов, 1956).

5.3.1. Водни обекти с повърхностни води

Основната отводнителна артерия на общината е **река Места**. Тя се образува от сливането на р.р. Бяла и Черна Места, които извираят от Рила планина. Реката преминава през централната, най-ниска в релефно отношение част на общината, като тече от север на юг и събира водите на малки и по-големи водни течения, стичащи се по северните и източни склонове на Пирин. Водосборният ѝ басейн, който в границите на Р. България е 2785 кв.км.¹³, е част от Западнобеломорския район за басейново управление на водите в РБ и се намира изцяло в екорегия №7 “Източни Балкани”. В границите на община Банско р.Места приема 5 по-големи десни притока (Ръждавица, Добринишка, Безбожка, Ретиже и Лъкенска) и три леви (Златарица, Мътеница и Градишка реки).

Оттокът на р. Места е сравнително стабилен, с нисък коефициент на вариабилност, обусловен от подземния воден режим, високият относителен дял на валежи, горската и тревна растителност в качеството им на задържащ и формиращ фактор.

Река Места е трансгранична и се влива в Егейско море, преминавайки през Р. Гърция.

Река Демяница се образува от сливането при хижа “Демяница” на реките Валявица (начален приток), Стрижишка (Газейска) и Василашка. Извира от големия Демянишки циркус, който включва 49 езера. Тече на север към гр. Банско. В горната си част е типична трогова долина с коритообразна форма, лавиноопасна. Речната долина е формирана в гранити, а в най-долното течение – в мрамори. Има снежно, дъждовно и езерно подхранване.

Река Бъндерица извира от Рибните езера, които заедно с още 12 езера са известни под името Бъндеришки езера. Езерата са разположени в Бъндеришкия циркус и имат надморска височина над 2100 м. Река Бъндерица има дъждовно, снежно и езерно подхранване. През сухите периоди на годината се губи в горния край на Бъндеришка поляна. Поречието е обрасло с иглолистни гори – клек, мура, бял бор, смърч, ела.

¹³ Данните са от План за управление на речните басейни в Западнобеломорски район 2010-2015 г., т. III „Река Места”. В документа са включени подробни физико-географски и хидроложки характеристики на района, в т.ч. в по отношение територията на община Банско

Дължината на р. Бъндерица е 13,1 км, а площта на водосборния ѝ басейн – 36,5 км². Най-големият десен приток на р.Бъндерица е р. Икришка (Икришча).

Река Икришка води началото си от западния склон на Икришки рид (Икришча). Тече на север и се влива в р. Бъндерица преди сливането ѝ с р. Демяница. Дължината на р. Икришка е 5,2 км.

На около 1 км югозападно от гр. Банско р. Демяница се слива с р. Бъндерица, като приема името Глазне. **Река Глазне** е десен приток на р. Исток. Дължината ѝ заедно с р. Демяница е 24,6 км, а участъкът от сливането на Демяница и Бъндерица до вливането в Исток е 11 км. Площта на водосборния басейн е 118,9 км². Реката има неравномерен отток, с изразено пролетно-лятно пълноводие и зимно маловодие. Средно-годишният отток при гр.Банско е 1,48 м³/сек, максимален отток 35,807 м³/сек измерен през месец юни 1957 г, минимален отток 0,19 м³/сек измерен през месец декември 1970 г.

Повърхностните води присъстват в градската среда на Банско и под формата на открити улични вади, понастоящем в по-голямата си част оформени като канавки с трайни материали (сред по-главните улици изключение прави ул. „Гоце Делчев”, която подлежи на цялостно благоустрояване). Те имат важно значение за оформяне на специфичния облик на уличното пространство, както в исторически формираните, така и в по-новите градски части. Те следва и в бъдеще да бъдат запазени като елемент на уличния профил, вкл. на подходящи места в новоурбанизиращите се територии, като се осигури обезопасяването за пешеходци и автомобили по начин, съобразен с характера на архитектурната среда.

Преобладаващата част от **езерата** в Пирин са циркусни (ледникови). Общият им брой в границите на общината надвишава сто, с обща площ 107,4 ха¹⁴. От тях със стопанско значение, главно като туристическа атракция са Василашките, Стражишките, Валявишките, Типицките, Бъндеришките езера, голямото Попово езеро, със съседните Рибни езера и Бански езера и др. Попово езеро - най-голямото по-площ (123,6 дка) и най-дълбокото (29,5 м) езеро в Пирин, четвърто по големина в България е разположено на 2234 м надм. вис. В общината са изградени и изкуствени водоеми, предназначени за производство на електроенергия и за напояване. Последните са с общ обем почти

¹⁴ Площите на водните обекти са изчислени на база данните от кадастралните карти на землищата на гр. Банско и гр. Добринище и от КВС за останалите землища в общината

190000 куб.м.¹⁵ Изградена е мрежа от напоителни канали, което е благоприятно условие за устойчиво развитие на земеделието в общината.

Общата площ на водните обекти с надземни води в границите на общината извън НМ е 315 ха.

5.3.2. Подземни, вкл. термални води

В басейна на р. Места са разпространени пукнатинни води в гранитните плутони и метаморфната мантия, карстови и пукнатинно-карстови в мраморите и порови води в седиментите на котловините. Подхранването на подземните води в басейна на р. Места се осъществява от валежите и топенето на снежната покривка в планините, а дренирането е в многобройните речни долини на Местенския грабен.

Разложкият карстов басейн е с площ около 45 кв. км. Минималният общ дебит на карстовите води в него се изчислява на 550 l/s, а средномногогодишният – на 1675 l/s. Следва да се отбележи, че измененията на дебитите на карстовите водоизточници е значително. За кратки периоди от време изтичат големи водни маси (до 6 m³/s). Като експлоатационен ресурс е приет около половината от средномногогодишния дебит на изворите, а именно 700 l/s или около 22,1.10⁶ m³/а. Това водно количество е реално и потвърдено от многогодишни режимни наблюдения. На практика голяма част от него се използва за питейно и промишлено водоснабдяване, за напояване, рибарници и пр.

Експлоатационните ресурси на поровите води от Разложката котловина за кватернерните отложения (алувий и пролувий) са оценени на около 120 l/s или 3,8.10⁶ m³/а и за неогенските отложения - 20 l/s или 0,6.10⁶ m³/а.

Пукнатинните води имат най-голямо площно разпространение. Те са привързани основно към изветрителната зона на скалите. По-водообилни са гранитоидите, следвани от разнообразните гнайси и вулканити. Към тези скални разновидности има много извори, обикновено с неголеми водни количества. Общо за басейна на р. Места пукнатинните води се оценяват на 800-810 l/s или около 25.10⁶ m³/а.

Басейнът на река Места е богат на минерални води. В него са разположени 12 броя находища и проявления на минерална вода. На територията на община Банско попадат находищата в град Добринище и в град Банско.

¹⁵ „Белизмата” (84000 куб.м., общинска собств.); „Крийнец” (105000 куб.м., собств. на „Напоителни системи” ЕАД, клон Гоце Делчев).

На територията на гр. Добринище има 16 минерални извора и 2 сондажа с общ дебит 18 л/сек и температура 38-40°С. Те се намират в м. "Римска баня", м. "Копането" и по течението на р. "Десилица". Минералната вода е слабо минерализирана.

Находището на минерална вода „Добринище“ е изключителна държавна собственост¹⁶. Съгласно Решение № 92 от 09.03.2011 г., министърът на околната среда и водите е предоставил находището на минерална вода на община Банско безвъзмездно за управление и ползване, за срок от 25 години, включително:

- водоземните съоръжения – сондаж № 1 „Пералнята“, сондаж № 2 „Банята“, сондаж № 3 „Плажа“, каптиран извор КЕИ № 2 „Банята“, каптиран извор КЕИ № 3 „Пералнята“;
- некаптиран извор НЕИ № 4 „Аджидското миро“, некаптиран извор НЕИ № 5 „Мирото“, некаптиран извор НЕИ № 6 „Мирото“, каптиран извор КЕИ № 7 „Тепавицата“, некаптиран извор НЕИ № 8 „Източна група“, некаптиран извор НЕИ № 9 „Източна група“ и некаптиран извор НЕИ № 10 „Източна група“.

Минералните води се използват за балнеоложки цели: лечение, рехабилитация, профилактика, за спорт и отдих, както и за хигиенни нужди в лечебни, социални и учебни заведения. Потенциалът им не е реализиран в пълна степен. Развитието на гр. Добринище като курортно селище ще доведе до по – широкото използване на това богатство.

Югозападно от гр. Банско, в местността „Мъртва поляна“ на около 1050 м надморска височина се намират два минерални извора и един сондажен кладенец. Формирането им е свързано с окарстените мрамори в Северен Пирин. Дебит – около 60 л/сек, средна температура – 17°С. Водата е хидрокарбонатна, силициево-магнезиева, слабо минерализирана – около 0.22 г/л. Находището на минерална вода е публична общинска собственост.

5.4. Геоложки строеж. Полезни изкопаеми. Сеизмичност

5.4.1. Геоложки строеж

По-голямата част от територията на общината попада в Северен Пирин и Разложката котловина. Пирин, подобно на Рила, има блоково - разломен строеж. До началото на кватернера планината неколkokратно е издигана. Успоредно с издиганията,

¹⁶ Приложение № 2 към чл. 14, т. 2 от Закона за водите

през младия терциер са станали потъвания по долината на р. Места и са се образували дълбоки грабени - Разложката и Гоцеделчевската котловини. Разрушените скални материали от издигащата се планина са се отлагали в езерата, които заемали двете котловини. Към края на плиоцена езерните води са се оттекли изцяло и върху езерните наноси през кватернера са се отложили речни наноси. Тогава се образува и Моминоклисурският пролом, по чиито долинни склонове се проследяват няколко речни тераси.

Геоложката основа е изградена от докамбрийски, горнокредни и палеогенски интензивни и метаморфни скали, припокрити от делувиялни и ледниково-речни кватернерни отложения

Докамбрийските скали са представени от разнообразни по състав гнайси, гнайсо-шисти, шисти и мрамори. Установяват се на дълбочина 1-2 м до 10-15 м.

Горно-кредните и палеогенски скали са представени от гранитите на Безбожкия и Централно-Пирински плутони. Те изграждат преобладаващата част от терена под кватернерното покритие.

Кватернерните отложения са представени от делувиялни пясъчливи глини с включвания от различни по големина скални късове, от блокажи и моренни отложения от валуни и разнозърнести чакъли в различна степен сбити, а на места с малко глинест запълнител. Тези отложения образуват площното покритие, като мощността им е от незначителна – 0,5 до 2 м и до над 10м.

5.4.2. Полезни изкопаеми

В дебелите плиоценски наслаги на Разложката котловина са разкрити лигнитни въглища, като запасите са сравнително неголеми – изчисляват се на ок. 60 млн. тона.

Налице са залежи от мрамори, които са силно окарстени. В общината няма развити добивни дейности.

5.4.3. Сеизмичност

Съгласно НАРЕДБА № РД-02-20-2/ 2012 г. на МРРБ за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони (Обн., ДВ, бр. 13 от 2012 г.; попр., бр. 17 и 23 от 2012 г.), респ. Приложения № 5 към чл. 15, ал. 2 и чл. 106 Карта за сеизмично райониране на Република България за период 1000 години и Приложение № 6 към чл. 15, ал. 2 Списък на населените места със стойности на сеизмичния коефициент към Картата за сеизмично райониране на Република България, общината попада в район със степен на интензивност I-IX и стойност на сеизмичния коефициент $K_c = 0.27$.

5.5. Почви

Съгласно почвено-географското райониране на България, територията на общината попада в 5 височинни пояса от Балкано-Апенинската почвена област с провинция Рило-Пиринска планинска:

- нисък пояс – до 660 м н.в.;
- среден пояс (планински) - от 660/700 до 1650/1750 м н.в.;
- горнопланински пояс - от 1650/1750 до 1900/2200 м н.в.;
- субалпийски пояс - от 1900/2200 до 2400/2550 (2550) м н.в.;
- алпийски пояс - от 2400/2500 до 2914 м н.в.

Разнообразните морфографски, климатични и други почвообразуващи условия са обусловили формирането на разнообразна почвена покривка. Различават се следните почвени типове:

- излужени канелено-горски почви. Те са преобладаващ почвен тип. Разположени са върху наклонените терени по северните склонове на Пирин. По-голяма част от тях са на площи с наклон над 5 градуса, което създава условия за протичане на ерозионни процеси;
- делувиални и делувиално–ливадни почви. Разположени са в подножието на Пирин, хълмовете и край суходолията;
- алувиални и алувиално – ливадни почви – формирани са върху пясъци и наноси на по-млади терени;
- кафяви горски и планинско–горски тъмноцветни почви. Заемат среднопланинските пояси на Пирин (над 1800 м.);
- планинско–ливадни и недоразвити скелетни почви, покриващи най-високите части на Пирин (над 2200 м.).

Освен описаните до тук, по стръмните участъци на планинските склонове върху малки площадки се срещат каменливи, ембрионални планински почви. По склоновете към р. Дамяница се срещат хумусно –карбонатни излужени почви.

От деградиционните процеси, засягащи почвите в общината най-съществен за екологичното състояние на района е **ерозията**. Почти всички почвени различия във високите части на общината, с изключение на планинско-ливадните торфенисти почви, са засегнати в слаба или средна степен от ерозия - водна ерозия в нейните разновидности: плоскостна и ровинна (струйчеста и браздова). Причините за тези прояви обикновено са генетични, релефни и/или антропогенни.

5.6 Биологично разнообразие. Защитени територии

5.6.1. Растителност

Според геоботаническото райониране на Р. България (проф. Ив. Бондев и колектив, 1997), община Банско попада в Европейска широколистна горска област, Евксинска провинция, Пирински окръг, Северопирински район. Характеризира се с наличие на изключително разнообразна растителност с представители на повече от 6 растителни пояса – алпийски, субалпийски, иглолистен, буков, скални терени, тревен, антропогенен.

В района на Пирин планина преобладава иглолистната горска растителност с основно участие на черната и бяла мура, както и бял бор, черен бор, ела, смърч. В високите части е разпространен клекът. В алпийската част на планината преобладава алпийската тревиста растителност. В нископланинските части на територията иглолистните видове са примесени с широколистни, като в котловинната част са земеделските земи, с преобладаващи култури тютюн, картофи, царевица, както и сенокосни площи.

Растителността е с висока степен на съхраненост на биологичното разнообразие.

Както е видно от баланса по начин на трайно ползване (вж. р-л VIII), **горските територии** заемат 76 % от общината. Показателят „лесистост на територията” е с висока стойност от средния за страната (31 %.)

Според горскорастителното райониране на България (проф. Б.Захариев и колектив, 1979) територията на община Банско се намира в Южната крайгранична горскорастителна област, подобласт “Пиринска”. В диапазона от 650 м н.в. (водослива на дол „Требеш” с река Места) до 2914 м н.в. (първенеца на Пирин връх Вихрен) в рамките на община Банско се очертават следните пояси и подпояси от височинната зоналност на горскорастителното райониране:

Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори:

- хълмисто-предпланински подпояс на смесените широколистни гори (600-800 м н.в.).

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни:

- нископланински подпояс на горите от горун, бук и ела (800-1500 м н.в.);
- среднопланински подпояс на горите от бук, ела и смърч (1500-1900 м н.в.);

- горнопланински подпояс на смърчовите гори (1900-2200 м н.в.).

Високопланински пояс:

- високопланински подпояс на горите от смърч и мури (2200-2500 м н.в.);
- субалпийски подпояс на единичните дървета, клековите и храсталачните формации (2500-2700 м н.в.);
- подпояс на алпийските пасища (над 2700 м н.в.).

На територията на община Банско има две държавни горски стопанства ДГС “Добринище”, ДГС “Места”. Горският фонд на община Банско се стопанисва от тях и от Дирекцията на НП “Пирин”. (Голяма част от територията на общината попада в границите на НП „Пирин” и съгласно ЗЗТ се управлява според изискванията на Плана за управление на парка.)

Държавно горско стопанство “Добринище” е разположено в средното течение на р. Места. Състои се от един основен комплекс – от течението на река Места (в най-ниската си част) до Национален парк “Пирин” (в най-високите си части). Вторият комплекс е твърде малък и се намира на около 2 км югозападно от гр. Банско. Основният комплекс е с неправилна трапецовидна форма с размери 18 км на 12 км. Залесената площ на стопанството възлиза на 11 875 ха.

Държавно горско стопанство “Места” е получило името си от село Места, където се намира седалището му. Стопанисва горите и дивеча на площ 12294,9 ха от Западнородопския район на Рило-Родопската област – западните и югозападни склонове Дъбрашкия дял на Западните Родопи. Попада в землищата на селата, Места, Филипово, Осеново, Гостун и част от землището на село Обидим.

5.6.2. Фауна

По зоогеографско райониране, общината попада в северен регион, Рило-Родопски район, където Пирин-Евросибирските и европейски видове преобладават значително над средиземноморските, като видовете от северен тип са около 29 %, а тези от южен-около 11 %, обусловено от навлизането на средиземноморско влияние по долината на р Места

Гръбначната (Vertebrata), която е най-добре проучена и чийто природозащитен статус у нас е най-добре регламентиран, в района на проучваната територия е представена предимно от видове, характерни за средно високите и високи части на планините. Над горната граница на гората преобладават видове, характерни за алпийските и субалпийските части на планините и петрофилни (скалолюбиви) видове,

като една част от тях е от т. нар. палеоксеромонтанен тип, които в Европа живеят и се размножават почти изключително в субалпийски и алпийски части на високите планини.

При бозайниците от гризачите (Rodentia) често срещани са катерицата, жълтогърлата горска мишка, горската полевка, от хищниците (Carnovora) – бялката и лисицата, а от чифтокопитните (Artiodactyla) – дива свиня, муфлон, елен лопатар, мечка, глухар, вълк, лисица, дива котка, сърна, дива коза и др..

От земноводните и влечугите най-често срещани са живородният гущер, усойницата и планинската водна жаба.

В горите в района при птиците доминиращият комплекс най-често е от видовете обикновена чинка, червеношийка, черен синигер. В някои части на горския масив със значителен брой гнездящи двойки е орехчето. В края на летния период стават твърде многобройни двата вида лястовици – градска и скална. През същият период са наблюдавани и чести прелитания на по-малки или по-големи ята на обикновената кръсточовка, а в первазите на гори са регистрирани и ята жълти овесарки от по-няколко до десетки индивиди. Над горната граница на гората – в алпийската и субалпийската зони най-често се срещат домашната червеноопашка, алпийската завирушка, белогушият дрозд, жълтоклюната алпийска гарга, а на места и по няколко индивида на едно място от видовете водна и горска бърбрица.

5.6.3. Защитени територии

Съгласно класификацията на защитените територии (Закон за защитените територии, 1998 год.) на територията на община Банско попадат: два резервата, един национален парк и три природни забележителности.

Национален парк „Пирин“ е обявен с цел - запазване естествения характер на природните екосистеми и ландшафти заедно с техните растителни и животински съобщества и местообитания със Заповед № 3074 от 08.11.1962 г. (ДВ, бр. 43/1963 г.) под името „Народен парк „Вихрен“ и площ от 6736,0 ха. Със Заповед №. 3011 от 30.09.1974 г., ДВ, бр. 85/1974 г. се преименува в Народен парк „Пирин“ с площ от 26413,8 ха. В периода 1973 г. – 1999 г. се правят многократни разширения на парка. С приемането на Закона за защитените територии през 1998 г., на народен парк „Пирин“ се определя статут на Национален парк и актуализирана площ от 40332,4 ха¹⁷ - Заповед № РД-395/15.10.99 г., ДВ, бр. 44/2000 год. Включва територии от общините - Разлог,

¹⁷ Съгласно Заповед № РД-395/15.10.99 г. на МОСВ

Банско, Гоце Делчев, Сандански, Струмяни, Кресна, Симитли. Площта на Национален парк „Пирин“ в обхвата на община Банско е 14 777, 26 ха.

НП „Пирин“ е едно от основните формообразуващи огнища на ендемизма в България. Варовиковите части на Северен Пирин се богати на млади ендемични видове, като йордановото зеле (*Brassica jordanoffii*), борисовата ела (*Abies borisi-regis*) и пиринският мак (*Papaver degenii*). Повечето от ендемичните видове са с локално или тясно регионално разпространение. Южното разположение на Пирин, варовиците от които е изграден, близостта и влиянието на Средиземноморието, както и относителната му изолираност са част от факторите определящи уникалността на пиринската растителност. Горите заемат едва 38% от територията на парка, като от тях на широколистните се падат само 3%. Така, характерният вид на Пирин се определя от голите му скалисти върхове и старите мурови и борови гори, преминаващи в горната си част в обширни клекови масиви. Субалпийският пояс е разположен между 2000 и 2500 м и за него са характерни клекът, сибирската хвойна, черната боровинка, както и консервационно значимите видове – петниста тинтява, емпетрум, пирински девисил и йорданово зеле. Алпийският пояс (2500 – 2914 м), обхващащ величествените пирински върхове, впечатлява с пиринския мак, еделвайса и мрежоволистната върба.

Общо в Пирин се срещат 1100 таксона растения от които 70 вида са ендемични.

НП „Пирин“ е включен в списъка на ООН на Националните паркове и еквивалентните на тях резервати. За да се осигури защита на уникалното разнообразие от ландшафтни форми, растителни и животински видове, през 1983 г. той е включен в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО с площ 26413,8 ха.¹⁸

Съгласно чл. 55 от ЗЗТ за НП „Пирин“ е разработен План за управление с десет годишен времеви хоризонт. Приет е с Решение № 646 от 06.08.2004 г. на Министерски съвет, ДВ, бр. 73/2004 г. От началото на 2014 година е в процедура актуализация на Плана за управление на НП „Пирин“ за следващия 10 годишен период.

В НП „Пирин“ са обособени зони определени по:

- смисъла на чл. 19 от ЗЗТ – Резерватна зона, Зона за туризъм, Зона на сградите и съоръженията.
- с плана за управление, съгласно чл. 19, т. 4 от ЗЗТ – Зона за ограничаване на човешкото въздействие, Зона за опазване на горските екосистеми и отдых, Зона

¹⁸ Тази площ е определена със Заповед № 3011/1974 на КОПС, с която обектът е обявен за «народен парк»

за устойчиво ползване на открити площи и отдих, Зона на сгради и съоръжения.

В обхвата на парка и в землището на общината влиза резерват „Юлен” и част от резерват „Баюви дупки – Джинджирица”.

Резерватът „Юлен” е обявен със заповед № 223/26.08.1994 г., ДВ, бр.75/1994 г. на МОС с цел запазване на образцови горски екосистеми, развити върху силикатна скална основа и находища на редки, застрашени и ендемични животински и растителни видове в землището на гр. Банско. Обхваща 3156.2 ха от НП „Пирин”, от които 2385 ха земи от горския фонд и 771 ха от поземления фонд¹⁹.

На територията на община Банско в обхвата на НП „Пирин” попада част от резерват „Баюви дупки – Джинджирица”.

Резерват „Баюви дупки – Джинджирица” е обявен с Постановление на Министерски Съвет №1388 от 29.01.1934 г. с цел опазване на ценни уникални за Европа гори от черна и бяла мура и площ 2873,0 ха. Резерватът е включен в Световната мрежа от биосферни резервати към Програмата „Човекът и биосферата” на ЮНЕСКО.

В границите на общината попадат следните **природни забележителности**:

- **„Пиростията”** – скално образувание с площ 0,5 ха в землището на с. Обидим, обявена със Заповед №1187 от 19.04.1976 г. на МГГП (ДВ, бр. 44/1976 г.).

- **„Сватбата - скално образувание”** с площ 13,1 ха в землището на с. Осеново, обявена със Заповед №1187 от 19.04.1976 г. на МГГП (ДВ, бр. 44/1976 г.).

- **„Черната скала”** - скално образувание с площ 3,5 ха в землището на с. Гостун, обявена със Заповед №1187 от 19.04.1976 г. на МГГП (ДВ, бр. 44/1976 г.).

В Регистъра на вековните дървета, обявен по Закона за биологичното разнообразие на територията на община Банско са регистрирани следните вековни дървета:

- **Байкушевата мура**: черна мура; години към датата на обявяване: 1200; реална възраст: 1274 г.; височина (м): 22; периметър (м): 7,8; в землището на гр.Банско. Обявена е с Постановление на Министерски Съвет №.14282 от 23.07.1940 г.;

- **Черна мура**: години към датата на обявяване: 1000; реална възраст: 1039 г.; височина (м): 15; периметър (м): 5,7; в землището на гр.Банско. Обявена със заповед №.715 от 12.03.1975 г.;

¹⁹ Съгласно Заповед № 223/26.08.1994 г. на МОС

- „**Чудния смърч**”, „**Чудната ела**”: обикновен смърч; години към датата на обявяване: 100; реална възраст: 139 г.; височина (м): 25; периметър (м): 1,4; в землището на гр.Банско. Обявена със заповед №.715 от 12.03.1975 г.;

- **Бял бор с прерастнала мура**: бял бор - години към датата на обявяване: 130; височина (м): 22; периметър (м): 3,3; бяла мура - години към датата на обявяване: 130; височина (м): 20; периметър (м): 3,2; в землището на гр.Добринище;

- **Ела**: години към датата на обявяване: 300; височина (м): 36; периметър (м): 4,5; в землището на гр.Добринище.

Защитени зони

Защитените зони от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000” попадащи на територията на община Банско, са:

А) Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 1 и 2):

- **BG0000209 „Пирин”**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.); площта на зоната е 40382,38 ха, от които 14777,26 ха са в територията на община Банско. Предмет на опазване са 24 типа природни местообитания, 1 растителен вид, 8 вида безгръбначни, 4 вида земноводни влечуги, 1 вид риба, 13 вида бозайници Границите на зоната се припокриват изцяло с тези на защитена зона BG0000209 „Пирин” за опазване на дивите птици и на НП „Пирин”;

- **BG0001021 „Река Места”**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №802/2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 107/2007 г.); площта на зоната е 19401,69 ха, а на територията на община Банско 7429,59 ха. Предмет на опазване са 32 типа природни местообитания, 9 вида безгръбначни, 5 вида земноводни и влечуги, 3 вида риба, 16 вида бозайници. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002076 „Места” за опазване на дивите птици;

- **BG0001030 „Родопи – Западни”**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №661/16.10.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 85/2007 г.) с площ 272851,4 ха, от тях 4145,03 ха са в община Банско. Предмет на опазване са 42 типа природни местообитания, 4 вида растения, 15 вида безгръбначни, 5 вида земноводни и влечуги, 3 вида риба, 17 вида бозайници. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002063 „Западни Родопи” за опазване на дивите птици.

Б) Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 3 и 4):

- **BG0000209 „Пирин”**, обявена със Заповед № РД-572/08.09.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 84/2008 г.) с цел опазване на 38 вида птици и техните местообитания. Зоната съвпада с границите и предмета на опазване на зона BG0000209 „Пирин” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и на НП „Пирин”;

- **BG0002076 „Места”**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 802/2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 107/2007 г.) с цел опазване на 44 вида птици и техните местообитания. Площта на зоната е 20426,64 ха, от тях 1102,06 ха са на територията на община Банско. Част от зоната се припокрива със зона BG0001021 „Река Места” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- **BG0002063 „Западни Родопи”**, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Със Заповед № РД-890 от 26.11.2013 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 107/2013 г.) е увеличена площта на защитената зона – 133384,78 ха. Площта на зоната на територията на община Банско е 669,50 ха. Целта е опазването на 24 вида птици и техните местообитания. Зоната частично се припокрива със зона BG0001030 „Родопи – Западни” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;

- **BG0002126 „Пирин – Буфер”**, обявена със Заповед № РД-352/11.04.2013 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 48/2013 г.) с площ 31801,84 ха, от които 1138,91 ха са на територията на община Банско. Целта на обявяването е опазване на 36 вида птици и техните местообитания. Зоната се припокрива със защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

За целите на проекта за Общ устройствен план на община Банско Министерството на околната среда и водите предостави на общинската администрация пространствени данни за природните местообитания и видове за защитени зони BG0000209 „Пирин”, BG0001021 „Река Места” и BG0001030 „Родопи – Западни”. Точното местоположение и граници на природните местообитания и целеви видове са отразени в ПЛАНА. Тяхното природозащитно състояние е с особена значимост за опазването на богатото биологично разнообразие в община Банско.

5.7. Ландшафт

5.7.1. Обща характеристика

Характеристиките на ландшафта, като пространства от земната повърхност, чиито форми и цялостен облик са обусловени от естествените фактори (геология, почви, климат, релеф, животински и растителен свят и човешка дейност) участват в характеристиката на жизнената среда и инвестиционната привлекателност.

Взаимодействието с течение на времето между природогеографските условия и дадености в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало част от територията със специфичен ландшафтен облик, с различни по големина пространствени измерения и характеристики.

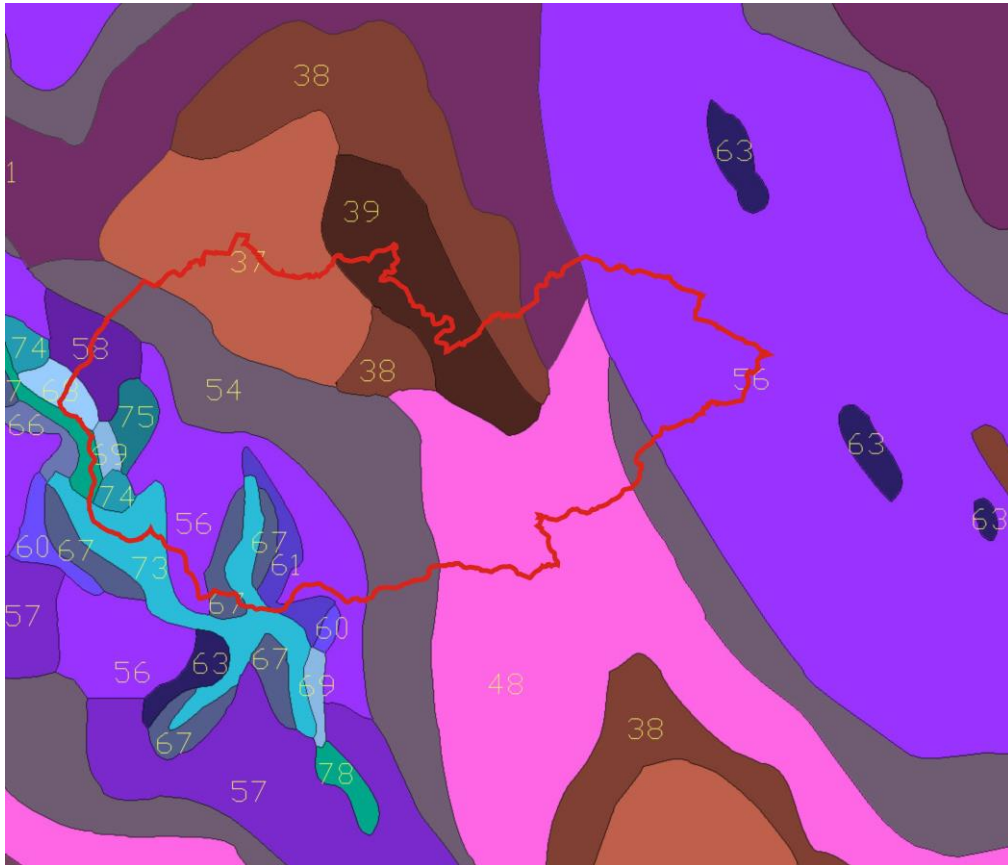
Характерните елементи, които са обусловили територията на община Банско, създавайки забележителна и неповторима среда, са естествените ландшафти - планинските масиви с териториите, заети от гори и тези без горскодървесна растителност (пасищата и ливадите, скалните структури), реките и живописните поречия, на първо място по долината на Места, деретата, суходолията и другите елементи, описани в чл. 30, ал. 3 от ЗБР. В ландшафта участват и териториите с антропогенна намеса - населените места, производствените съсредоточия, урбанизираните територии, транспортната и енергопреносна мрежа, култивираните и обработвани земеделските земи, трайните насаждения.

От значение за устройственото планиране са характерът и степента на изменение на съществуващите ландшафти, дълбочина и обратимост на измененията настъпили в тях, както и териториалното съотношение на различните таксони. От съществено значение при анализа на ландшафта на общината е обстоятелството, че територията ѝ разполага с общ висок ландшафтен потенциал, изразяващ се в:

- значителни денивелации;
- разнообразни релефни конфигурации;
- стабилна снежна покривка;
- продължителен сезон за летен и зимен туризъм и спорт;
- наличие на много високопланински езера;
- наличие балнеоложки ресурси;
- висок рекреационен потенциал.

Посоченото показва, че при анализа и диагнозата на този компонент от околната среда е важно да бъде избрана класификация, която да отрази в най-подходяща степен разнообразието, степента на устойчивост и готовността на

ландшафта да приеме разнообразните форми и начини на устройствена намеса в територията. Тъй като степента на устойчивост на ландшафта спрямо външни въздействия се определя от най-устойчивия от природните геокомпоненти – морфолитогенния фундамент, в настоящото проучване е избрана ландшафтната диференциация на проф. Петър В.Петров от 1974 г., при която именно този компонент в възприет като главен диагностичен критерий и според него се определя най-голямата таксономична единица – „клас“ ландшафти.

Фрагмент от Ландшафтна карта на България, обхващащ територията на общината и околните територии

Според Ландшафтната карта на България (проф. П.В.Петров 1974 г.), територията на общината попада в границите на таксономични категории, представени в следващата таблица (арабските числа в колоната „група“ са в съответствие с номенклатурата на ландшафтните групи в класификационната система):

Класификационна система на ландшафтите в община Банско

Клас	Тип	Подтип	Група
КОТЛОВИНИ ЛАНДШАФТИ	ландшафти на субсредиземноморските ливадно-степни и лесо-ливадно-степни котловинни дъна	ландшафти на ливадно-степните предимно хълмисти дъна на вътрешнопланински котловини	37. Ландшафти на ливадно-степните дъна на вътрешнопланински котловини с неспоени кватернерни наслаги и с висока степен на земеделско усвояване
			38. Ландшафти на ливадно-степни дъна на вътрешнопланински котловини с плиоценски пясъчливо-глинести наслаги и с висока степен на земеделско усвояване
			39. Ландшафти на лесо-ливадно-степните възвишения сред дъната на вътрешнопланински котловини от масивни и метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване
ПЛАНИНСКИ ЛАНДШАФТИ	ландшафти на суб-средиземноморските нископланински гори	ландшафти на нископланинските ксерофитно-храстови гори	48. Ландшафти на нископланинските ксерофитно-храстови гори върху мезозойски и палеогенни глинесто-пясъчливи наслаги със сравнително малка степен на земеделско усвояване
	ландшафти на умерено влажните планински гори	ландшафти на среднопланинските широколистни гори и вторични ливади	54. Ландшафти на среднопланинските иглолистно-широколистни гори върху масивни и метаморфни скали
		ландшафти на високопланинските иглолистни гори	56. Ландшафти на високопланинските иглолистни гори върху интрузивни скали
		ландшафти на високопланинските редки и нискостъблени гори	61. Ландшафти на високопланинските редки и нискостъблени гори върху кристалинни шисти и гнайси
	ландшафти на високо-планинските ливади	ландшафти на високопланинските алпийски ливади	67. Ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху интрузивни скали
			68. Ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху кристалинни шисти и гнайси
			69. Ландшафти на високопланинските алпийски ливади върху мрамори
	ландшафти на голите планински скали	ландшафти на планинските скали и сипеи в реликтно-гласиален релеф	74. Ландшафти на планинските скали и сипеи в реликтно-гласиален релеф върху мрамори
ландшафти на планинския открит (гол) карст	ландшафти на умерено влажния планински открит карст в седиментни карбонатни скали	75. Ландшафти на умерено влажния планински открит карст в метаморфозирани варовици	

5.7.2. Естествени ландшафти

За нуждите на настоящото планиране, тук е необходимо да се акцентира върху значението на основните компоненти на естествените ландшафти в общината, респективно необходимостта от създаването на устройствени условия за тяхното опазване, в съответствие с нормативните изисквания²⁰.

На първо място тук се поставят *горите* и другите природни елементи на горските територии като особено характерен за общината природен компонент. Те са обект на отделни устройствени решения, но изпълняват и важна роля за формиране на цялостната устройствена структура и на структурата (мрежата) на урбанизираните територии в частност.

В съответствие с успешните практики в други общини и нормативните изисквания²¹, в зависимост от категориите на горските територии чрез предвижданията на ПЛАНА се осигуряват зони за защита от урбанизация, с оглед опазване на горите като елемент на ландшафта и предвид тяхното екологическо, рекреационно и стопанско значение, както и действащите режими на природозащита. В съответните раздели на прогнозната част, както и в Правилата за прилагане на ОУПО са включени устройствени изисквания, мерки и препоръки по отношение опазването, възстановяването или обогатяването на елементите на ландшафта. Последните се отнасят както за предвидени в ПЛАНА бъдещи устройствени операции, така и за отстраняване на неблагоприятни аспекти на настоящото положение. Пример за последното е състоянието на ски-пистите извън зимния сезон и негативното му влияние върху общото въздействие на ландшафта.

Земеделските земи са друг важен компонент на естествените ландшафти, с подчертано присъствие в котловинната част на общината, но също и като обособени земеделски масиви в планинската част, както и по поречието на Места. Макар и със сравнително ограничен териториален обхват, те имат определено участие във формирането на физическата среда, особено около най-изявените центрове на активност – Банско и Добринище, със съответното естетико-емоционално въздействие. В този смисъл запазването на настоящото им предназначение и начин на трайно ползване чрез преодоляване на стихийната урбанизация е също сред мерките, насочени към съхраняване качествата на природния комплекс.

²⁰ Вж. Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от 2002 г., с изм. и доп.)

²¹ Вж. Закон за горите (Обн. ДВ. бр.19 от 2011 г., с изм. и доп.), чл. 5, чл. 12 и др.

По-нататък са обхванати и другите характерни елементи на естествените ландшафти и устройствените мерки за тяхното опазване.

5.7.3. Селищни ландшафти

Селищните ландшафти съставляват основната част от културния ландшафт, присъстващ на общинската територия. Те са представени в три разновидности, съобразно функционалните характеристики на отделните населени места и селищни образувания и съобразно морфологията на релефа и прилежащия им хинтерланд.

Селищният ландшафт на градовете Банско и Добринище носи ясни белези на етапите на устройственото им развитие.

В общинския център са съхранени историческото ядро с характерната за периода на Възраждането градоустройствена структура и архитектурна рамка, както и градските части, планирани и изградени до 80-те години на XX век с облика, типичен за малките български градове от този период. Съществена промяна във формирането на селищния ландшафт, основно в южната, но също и в западната и източната периферия на града, настъпва през последните две десетилетия, в резултат от либерализирането на инвестиционната инициатива и от превръщането на Банско в атрактивна туристическа дестинация. В градската среда се появяват нови сгради, които със своята структура, площ и етажност, архитектурен мащаб и пластика въвеждат нови, нетипични характеристики на селищния ландшафт. Имплантирането на подобни обеми в заварената градска тъкан и ограниченото „присъствие” на природните компоненти предизвиква психологически и емоционален дискомфорт, допълнени от функционални неудобства и влошаване на екологическата обстановка.

Селищният ландшафт на Добринище е със съхранени в значителна степен благоприятни характеристики на малките населени места²²: застрояването е със сравнително малка плътност, рядко надвишава два етажа. Дворното озеленяване има съществено присъствие в публичните пространства, въпреки преобладаващото разполагане на сградите на уличната регулационна линия. В регулационния план са включени територии в северната част на Добринище, в които все още не е реализирано застрояване. Те са разположени на наклонен терен над града и ще имат съществено присъствие в селищния ландшафт. Важна задача на управлението на устройствения процес е да не се допусне презастрояване на тези територии и въобще – драстична промяна на мащабите на строителството в града и прилежащите територии.

²² Добринище е обявено за град с решение на МС от м. октомври 2006 г.

Селата се характеризират с висока степен на съхраненост на традиционна улично-квартална и парцелна структури, начин и характер на застрояване, типични за планинските села. Плътноста на застрояване е ниска (с известни изключения във Филипово и Осеново), поради което средата е благоприятно обогатена от дворното озеленяване, както и от естественото озеленяване на прилежащите горски площи, поречията, суходолията. С по-различна характеристика е с. Кремен, което е създадено през XX век и чиято структура е обусловена от устройването му около републиканския път П-19. Селата са с оформени центрове, но без особено характерни архитектурно-градоустройствени образи. Доминират обемите на храмовете (в с. Филипово църква и джамия в съседство), както и на обществени сгради – основно бившите училища, които понастоящем са неизползваеми или са с нова, различна функция. Средата в някои от селата (Обидим, Кремен) се формира и от териториите на бившите стопански дворове със старо амортизирано застрояване и нови постройки, но без удовлетворителна организация и благоустроеност, както и от отделни нови обекти с функции, свързани с отдиха и курорта.

Селищните образувания и други структури извън населените места, основно с курортно-рекреационни функции, са възникнали през последните две десетилетия спонтанно, на база индивидуална инициатива и без обща устройствена концепция и планова основа. Към момента те са концентрирани на територията, прилежаща южно и югозападно от Банско и в по-малка степен около Добринище. В обемно-пространствено отношение те нарушават традиционните характеристики на селищния ландшафт. Липсата на ясна устройствена структура и неблагоприятните мащаб и архитектурно-пластически решения на част от новите строежи имат неблагоприятен ефект върху общото естетико-емоционално въздействие на градската среда, особено на историческия град Банско и компрометират пространствените и визуални връзки както с прилежащия естествен ландшафт, така и с панорамата на околните планински масиви.

5.7.4. Линейни обекти на транспортната инфраструктура като елементи на ландшафта

В тази група се включват републиканските, общинските и останалите местни пътища и „прорязват“ останалите ландшафти, като им влияят със три свои характеристики: транспортно-технически, композиционно-естетически и биолого-екологични.

От гледна точка на техническото състояние и поддръжката, като правило, техническите и функционални характеристики се влошават с намаляването на класа на

пътищата. Част от общинските пътища понастоящем са в състояние, правещо ги непригодни за нормално автомобилно движение, което определя необходимостта от предвиждане на тяхната рехабилитация с елементи на реконструкция при съобразяване вписването им в естествения ландшафт. Част от функционалните характеристики е и крайпътното „обзавеждане“, което на територията на общината е недостатъчно. Липсват крайпътни места за почивка, чешми, беседки, тоалетни.

Композиционно-естетическият аспект се свързва с начина на прокарване на линейните обекти, особено в пресечени местности, респективно моделирането на терена, оформянето на земните откоси, на прилежащите крайнини на горите, както и определянето на местата и вида на крайпътното озеленяване. Състоянието по тези показатели в общия случай е неудовлетворително, включително по отношение републиканския път II-19 в участъка между западната граница на общината и Добринище, където липсва подходящо крайпътено озеленяване.

Липсата на подходящо крайпътено озеленяване е с негативно въздействие и по отношение на биолого-екологичния аспект, особено в пътните участъци в и покрай населени места и селищни образувания. Не са изградени прокари за свободно преминаване на насекоми и животни.

Елемент на транспортната инфраструктура с „присъствие“ в ландшафта са и съоръженията на възжения пътнически транспорт. Тяхното правилно провеждане съобразно конкретните дадености е важна задача на устройственото планиране, инвестиционното проектиране, реализацията и последващата поддръжка.

VI. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

Като база за разработване на прогнозната част на ОУПО е използвана актуална информация за демографското и социално-икономическото развитие, отнасяща се за 2011 и 2012 г. За да има съответствие между двата вида планове, касаещи комплексното социално-икономическо развитие - ОПР на община Банско 2014-2020 г. от една страна, и от друга - устройственото планиране респективно общия устройствен план на общината, е възприет принципът анализите да използват единна статистическа и оперативна информация. Това наложи да се направи и съответна актуализация на данните, включени в Техническото задание.

6.1. Демография

6.1.1. Диагноза

6.1.1.1. Численост и динамика на населението

По данни от последното преброяване на населението и на жилищния фонд в Република България, извършено през 2011 г., в община Банско към тази година живеят 13125 д. За изминалия десетгодишен период между двете преброявания на населението (2001 и 2011 г.), броят на населението на общината е намалял от 14010 д. на 13125 д, или с 885 д. (6,3%). Данните от текущата демографска статистика показват, че броят на населението на общината към 31.12.2012 г. възлиза на 12873 д. Продължава тенденцията във всички населени места да намалява броят на населението. Процесът на обезлюдяване, характерен и за страната като цяло, не засяга община Банско със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от общините в страната. Общинският център намалява незначително броя на населението си – само с 29 д. (0,3%), което се обяснява с неговата жизненост на основата на курортно-туристическите му функции. По-сериозно е намаляването на броя на населението в малките населени места в общината - над 50% - с. Обидим (63,2%), с. Гостун (62,6%), с. Кремен (51,8%), с. Осеново (50,3%).

Динамика в броя на населението на община Банско (по населени места) за периода между двете последни преброявания – 2001 -2011 г.

№ по ред	Населени места	Брой население			Ръст 2011/2001
		2001 г.	2011	2012 г.*	
1	гр. Банско	9048	9019	8890	- 0,3
2	с. Гостун	123	46	39	- 62,6
3	гр. Добринище	3077	2836	2753	- 7,8
4	с. Кремен	425	205	191	- 51,8
5	с. Места	309	242	229	- 21,7
6	с. Обидим	228	84	77	- 63,2
7	с. Осеново	157	78	68	- 50,3
8	с. Филипово	643	615	626	- 4,4
Общо за общината		14010	13125	12873	

Източник: Национален статистически институт

*Данни от текущата демографска статистика

По населени места, броят на населението е разпределено твърде неравномерно. От цялото население на общината към 2012 г., в общинския център е съсредоточено 69,1%, а в гр. Добринище - 21,4%. В третото най-многолюдно населено място – с. Филипово се падат 4,9% от цялото население в общината. Това показва, че в три населени места е концентрирано 95,4% от броя на населението в общината, а в останалите 5 села – едва 4,6%. С най-малобройно население (под 100 д.) са селата Гостун, Обидим и Осеново. Тази териториална диспропорция в степента на населеност на общината създава проблем във възможностите за пълноценното усвояване на потенциалите на територията, за нормалното функциониране на обекти за първично обслужване на населението и др.

Агломерацията на населените места по отношение на броя на населението показва, че с население над 1000 д. към 2012 г. са само двата града в общината – Банско и Добринище. С население от 500 до 1000 д. е с. Филипово, а останалите села са под 250 д.

6.1.1.2. Движение на населението

Отражение върху броя на населението оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Естественят прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за 2012 г. показват, че в община Банско броят на родените е 101 д. Най-висок брой на родените е регистриран в трите най-големи населени места – градовете Банско (76 д.) и Добринище (17 д.) д. и с. Филипово (6 д.).

Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) средно за общината към 2012 г. е 7,8 ‰. Същият е по-нисък от съответния за предишни години. С по-висок коефициент на раждаемост са по-големите селища в общината – гр. Банско (8,5‰), гр. Добринище (6,2‰) и с. Филипово (9,6‰). Влияние за по-високата раждаемост в селата Филипово и Места оказва и етническият състав на населението.

Смъртността (съответно коефициентът на смъртност) на населението бележи тенденция на нарастване. През 2012 г. броят на умрелите в общината е 172 д. Коефициентът на смъртност за 2012 г. е 13,4‰.

Естественят прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Коефициентът на естествен прираст за 2012 г. е отрицателен – 5,6‰.

Показатели за естественото и механичното движение на населението в община Банско (по населени места) - 2012 г.

Населени места		Брой население*	Родени	Умрели	Ест. прираст	Заселени	Изселени	Мех. прираст
гр. Банско	Брой	8890	76	108	-32	54	83	-29
	Коеф. ‰		8,6	12,1	-5,	6,1	9,3	-3,2
с. Гостун	Брой	39	0	2	-2	0	1	-1
	Коеф. ‰		0,	51,3	-51,3	0,	25,6	-25,6
гр.Добринище	Брой	2753	17	38	-21	7	41	-34
	Коеф. ‰		6,2	13,8	-7,6	2,5	14,9	-12,4
с. Кремен	Брой	191	1	10	-9	2	2	0
	Коеф. ‰		5,2	52,4	-45,0	10,5	10,5	0,0
с. Места	Брой	229	0	4	-4	0	3	-3
	Коеф. ‰		0,0	17,5	-17,5	0,0	13,1	-13,1
с. Обидим	Брой	77	1	4	-3	2	3	-1
	Коеф. ‰		13,0	51,9	-38,9	26,0	39,0	-13,0
с. Осеново	Брой	68	0	5	-5	0	1	-1
	Коеф. ‰		0,0	73,5	-73,5	0,0	14,7	-14,7
с.Филипово	Брой	626	6	1	5	0	1	-1
	Коеф. ‰		9,6	1,6	8,0	0,0	1,6	-1,6
Общо-община	Брой	12873	101	172	-71	65	135	-70
	Коеф. ‰		7,8	13,4	-5,6	5,0	10,5	-5,4

* Данните за броя на населението за 2012 г. са по линия на текущата демографска статистика

Механичното движение на населението в община Банско също показва, че през 2012 г. от общината са се изселили повече лица, в сравнение с броя на заселените. Общият брой на заселените е 65 д., а на изселените – 135 д. Това формира и отрицателен коефициент на механичния прираст – 5,4%. Всички населени места са с отрицателен механичен прираст. В териториален аспект (по населени места), най-слабо засегнат от негативното механично движение на населението е общинският център. През 2012 г. той приема 54 заселници, а броят на изселилите се е 83 д. Това формира коефициент на механичен прираст – 3,2%. Съпоставката между данните за механичното движение на населението за гр. Банско за периода 2002 - 2012 г. дава основание да се направи изводът, че градът приема по-висок брой заселници и дава по-малко изселници. Причината за това са трайната тенденция в развитието на курортно-туристическите функции на града и големият размер на вложените инвестиции за развитие на гр. Банско.

Показателите за естествено и механично движение на населението на община Банско и тенденциите в тяхното проявление са отчетени при демографската прогноза за периода до 2035 г.

6.1.1.3. Структури на населението

Половата структура на населението на община Банско през 2012 г. е с пропорции, които са характерни за страната. Преобладава броят на жените, които са 6628 д., или 51,3 % от общия брой на населението на общината. В териториален аспект броят на мъжете преобладава над този на жените в селата Гостун и Кремен.

Възрастова структура. Данните от текущата демографска статистика сочат, че община Банско е с проблемна възрастова структура на населението. От значение за устройствените решения, касаещи развитието на някои от функционалните системи и на инфраструктурни обекти в ОУП на общината, са определени демографски разчети, които засягат стандартните и специфичните възрастови групи от населението. Същите са обект на анализ и оценка в настоящите проучвания.

Стандартните възрастови групи имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е на трудовия потенциал на общината. Същите разчети се залагат и в последващите устройствени решения в ОУП на общината, касаещи функционална система „Труд“. Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието.

От общия брой на населението към 31.12.2012 г. – 12873 д., разпределението им по основни възрастови групи е, както следва:

- 1719 д. са в под трудоспособна възраст, което е 13,4% от общия брой на населението;
- 8133 д. са в трудоспособна възраст (63,1%);
- 3021 д. са в над трудоспособна възраст (23,5%).

В сравнение с предишни години се наблюдава известна промяна във възрастовата структура на населението – нараства относителният дял на хората в трудоспособна възраст за сметка на тези в под трудоспособна възраст.

В някои от по-малките села (Гостун Обидим, Осеново), населението в над трудоспособна възраст надхвърля 50% от общия му брой. В тях няма население в под трудоспособна възраст, което е индикатор, че към момента перспективите за естествено възпроизводство на населението тук са напълно изчерпани.

Население на община Банско по основни възрастови групи и по населени места 2011 г.

Населено място	Общ брой	Под труд. възраст		Трудосп. възр.		Над труд. възр.	
		брой	%	брой	%	Брой	%
гр. Банско	9019	1116	12,4	6386	70,8	1514	16,8
гр. Добринище	2836	360	12,7	2004	70,7	472	16,6
с. Гостун	46	0	0,0	16	34,8	30	65,2
с. Кремен	205	4	2,0	100	48,8	101	49,3
с. Места	242	29	12,0	158	65,3	55	22,7
с. Обидим	84	2	2,4	37	44,0	45	53,6
с. Осеново	78	0	0,0	31	39,7	47	60,3
с. Филипово	615	114	18,5	444	72,2	57	9,3
Общо –община	13125	1625	12,4	9176	69,9	2321	17,7

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

С висок относителен дял (над 50%) на население в над трудоспособна възраст, както бе отбелязано, са малолюдните села в общината – Гостун, Обидим, Осеново.

За целите на ОУП на общината, като потребители в сферата на предучилищното обучение и на общото и професионалното средно образование са лицата в специфичните възрастови групи (в „яслена” – от 1 до 2 години, в „градинска” – от 3 до 6 годишна възраст и в „училищна” – от 7 до 14 години и от 15 до 18 години). Данните към 2011 г. за специфичните възрастови групи са отразени в следващата таблица.

**Брой на населението в специфичните възрастови групи в община Банско
(по населени места) – 2011 г.**

Населени места	Възрастови групи			
	1-2 години	3-6 години	7-14 години	15-18 години
Община Банско	235	451	931	606
гр. Банско	171	325	616	420
гр. Добринище	45	89	224	126
с.Гостун	0	0	0	1
с. Кремен	0	1	3	-
с.Места	2	3	24	20
с.Обидим	0	1	1	1
с.Осеново	0	0	0	0
с.Филипово	17	32	63	38

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

Данните за специфичните възрастови структури на населението показват, че необходимите контингенти от деца в „яслена” и „градинска” възраст, както и на лица в „учебна” възраст са налични само в три населени места – градовете Банско и Добринище и с. Филипово. Наличните деца и ученици в с. Места дават възможност за функциониране на детско заведение и на основно училище с групи и паралелки с минимален брой деца и ученици (вкл. и на ученици от с. Филипово).

Следващите образователна и етническата структури на населението са представени чрез данни от резултатите от преброяването през 2011 г.

Образователната структура на населението: От населението на общината, което е над 7 годишна възраст, с висше образование са 16,1%, а със средно – 45,5%. Като неграмотни са се определили само 61 лица, или 0,5% от анкетираните през 2011 г. В общинския център броят на лицата с висше образование е 1604 от общо 1982 лица в общината с подобно образование. Това е 80,9% от всички лица с висше образование в община Банско. В гр. Добринище жителите с висше образование съставляват 11,9 % от населението над 7 годишна възраст, а в с. Места - 9,8%. Ниско образованите (под основно образование) са 1493 д., или 12,1% от населението в общината над 7 годишна възраст.

Етническата структура на населението в община Банско показва, че преобладава българската етническа група. Като българи са се определили 97,3% от населението на общината. От турската етническа група са само 14 д, а от ромската – 227 д., или 1,9% от населението на общината. С население изцяло от българската етническа група са селата Гостун, Места, Обидим и Осеново. С най-компактно ромско население е гр. Банско – тук живеят 196 от общо 227 лица от ромския етнос.

6.1.1.4. Икономическа характеристика на населението

Икономически активно население

Икономически активното население по същество определя параметрите на работната сила. В тази категория от населението попадат лицата във възрастовата група от 15 до 64 годишна възраст. Данните за 2011 г. показват, че общият брой на икономически активното население в община Банско е 6764 д., а на икономически неактивното – 4736 д. Разликата между сбора от икономически активното и икономически неактивното население и общия брой на населението на община Банско (13125 д.) са лицата под 15 години. Териториалното разпределение на икономически активното население по населени места е представено в следващата таблица:

Икономически активно и икономически неактивно население в община Банско (по населени места) - 2011 г.

Населено място	Брой иконом. активно население	Относителен дял (%)	Брой иконом.неактивно население	Относителен дял (%)
Община Банско	6764	58,8	4736	41,2
гр. Банско	4778	60,5	3125	39,5
гр. Добринище	1495	60,4	981	39,6
с.Гостун	10	21,7	36	78,3
с. Кремен	76	37,8	125	62,2
с.Места	112	52,6	101	47,4
с.Обидим	15	18,3	67	81,7
с.Осеново	8	10,3	70	89,7
с.Филипово	270	53,9	231	46,1

Източник: НСИ. Резултати от преброяване на населението и жилищния фонд.2011 г.

Анализът на данните от таблицата показва, че жизнените в демографско отношение селища – градовете Банско и Добринище и селата Места и Филипово, са с относителен дял на икономически активното население над 50%. Този среден дял за община Банско (58,8%) е по-висок от средния за страната (52,1%) и за Благоевградска област (54,8%).

Заети лица

В категорията на икономически активното население от значение е броят на заетите лица. Структурата на икономически активното население се определя от броя (съответно относителния дял) на заетите и безработните лица.

Броят на заетите лица е един от индикаторите за състоянието на икономиката. В общината през 2011 г. в различните отрасли на икономиката са заети 5830 д., което е 86,2% от икономически активното население. Съпоставката на този показател със

средните за страната (85,1%) и за Благоевградска област (83,5%) показва, че в община Банско е осигурена заетост, която е съизмерима със средните за страната и областта.

Показателите за трудовата заетост на населението по населени места в община Банско показва, че с висок коефициент на заетост са общинският център – 88,3% и с. Обидим (от 15 д. в категорията икономически активни лица 15 са трудово ангажирани, т.е. коефициентът на заетост е 100,0%)

Отрасловата структура на броя на наетите лица в общинския социално-икономически комплекс на общината бележи следното развитие: от 4250 д. (2007 г.), този брой нараства до 4613 д. (2010 г.), или ръст със 108%. От общия брой на заетите около 91% са наети лица, т.е. тези които работят на трудов договор и не включва броя на работодатели и самонаети. При наетите е налице тенденция на спад, като броят им през 2007 г. (4307) стига 4047 д. (2011 г.). Различията в така очертаните тенденции - на нарастване на броя на заетите и на намаляване на броя на наетите се обяснява с появата на повече фирми без наети лица и нарастване на броя на самонаетите.

Динамика в броя на наетите лица по отрасли в община Банско за периода 2007 – 2011 г.

Отрасли	Брой на наетите лица*			
	2007 г.		2011 г.	
	Брой	%	Брой	%
Селско стопанство	57	1,3	81	2,0
Преработваща промишленост	1467	34,5	979	24,2
Доставка на ел.енергия, вода и сметосъбиране	61	1,4	56	1,4
Строителство	413	9,7	171	4,2
Търговия и ремонтни услуги	355	8,4	507	12,5
Транспорт	82	1,9	47	1,2
Туризм	572	13,5	1222	30,2
Услуги по финансово посредничество	33	0,8	88	2,2
Услуги с недвижими имоти	99	2,3	134	3,3
Държавно управление и админстр. услуги	197	4,6	211	5,2
Образование	369	8,7	314	7,8
Здравеопазване и социални грижи	81	1,9	39	1,0
Други	521	12,3	198	4,9
Общо	4307	100	4047	100,0

* Без работодатели и самонаети лица

Източник: НСИ

Данните от предходната таблица показват наличието на добре изразено пререструктуриране на отрасловата заетост. Налице е ясна тенденция на намаляване на ролята на преработващата промишленост и на отрасъл “Строителство” и тенденция на нарастваща значимост на отрасъл “Туризм” и на дейностите, свързани с посредничество на недвижими имоти. Броят на наетите в отраслите на преработващата промишленост (основно дървопреработването) за последните три година намалява с

около 500 д., а на тези в отрасъл “Туризм” също нараства с около 500 д. Реално трудово ангажираните (по линия на самонаетите и на работодателите) в туристическия бранш е доста по-висок.

Безработни лица

В структурата на икономически активното население втората категория са безработните лица. Статистиката за броя и структурата на безработните е динамична във времето. Обект на анализ са данните за безработните към края на 2012 г., които са по данни на Агенцията по заетостта. Тези данни са отразени в следващата таблица.

№ по ред	Показатели	Брой	% от безр. лица
1.	Безработни лица	528	100,0
2.	Регистрирани безработни до 29 години, вкл.	112	21,2
3.	Регистрирани безработни с регистр. над 1 година	98	18,7
4.	Равнище на безработица		7,9

Равнището на безработица в общината е с по-ниска стойност от средното за страната (11,4,7%) и в Благоевградска област (14,0%)

6.1.2. Демографска прогноза

6.1.2.1. Методически подход

В съответствие с изискванията на нормативната уредба по ТСУ (Наредба № 8 на МРРБ) и на Плановото задание за изработване на ОУП на община Банско, се предлага тривариантна времева (за периода 2020-2035 г.) и пространствена (по населени места) прогноза за общия брой на населението. Освен по показателя “общ брой на населението” е съставена и прогноза за общите и за специфични възрастови и други структури, имащи отношение към развитието на отделни функционални системи на Общия устройствен план.

При разработването на отделните варианти на демографската прогноза се отчитат както досегашните тенденции в демографското ретроспективно развитие, така и очакваното въздействие на различни по своя характер фактори. В този смисъл са и различията в числовите величини на отделните варианти на демографската прогноза за община Банско. Разработените варианти на демографската прогноза са:

- Песимистичен, базиран на очакваното влияние на фактори свързани с относително неблагоприятно развитие на социално-икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;

- Тенденциален, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на община Банско;
- Оптимистичен, основаващ се на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху демографските процеси (основно на естествено възпроизводство на населението) и на икономиката – по-нататъшно развитие на туристическите функции на общината, развитие на модерен аграрен сектор, развитие на съвременна техническа и социална инфраструктура и др.

При прогнозите за демографското развитие на община Банско се използват класическите демографски методи за прогнозиране. В основата им се залагат повъзрастовите вероятности за доживяване, очакваните коефициенти на раждаемост, смъртност, плодовитост, емиграция и имиграция и пр. Тези чисто демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и на фактори с подчертан социално-икономически характер.

Важна особеност на демографската прогноза за община Банско (и по трите варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачноста, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени. С очакваното нарастване на коефициента на раждаемост (по оптимистичния вариант) се залага и хипотезата да настъпят не много големи промени и в броя на жените във фертилна възраст след 2020 г. Очакванията са коефициентът на интегрална фертилност да се стабилизира между 1,85-1,95.

Друга важна особеност на демографската прогноза за община Банско за срока на действие на ОУП е, че и по трите варианта, като важни ориентири, се отчитат тенденциите, заложени в демографската прогноза на страната и на област Благоевград, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

Прилаганият метод за разработване на демографската прогноза на община Банско, и особено по тенденциалния вариант, се базира на предвижданията за очакваното бъдещо развитие на естествения и на механичния прираст на населението. Те са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен, макар и не

така значим естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията. Тези демографски процеси се отчитат и при останалите два варианта на прогнозата (песимистичен и оптимистичен), но очертаните тенденции се коригират към “туширане” на отрицателните стойности на естествения и на механичния прираст. Това в крайна сметка, обосновава и по-ниските темпове на обезлюдяване на територията, а при оптимистичния вариант на прогнозата – по-слабо намаляване на сегашния брой на населението.

6.1.2.2. Параметри на демографската прогноза за броя на населението по възприетите варианти

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните стойности на:

Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството:

- Песимистичен вариант – 1,6 - 1,7
- Тенденциален вариант - 1,7 - 1,8;
- Оптимистичен вариант – 1,8 - 1,9

Общата раждаемост:

- Песимистичен вариант – 7,0 – 7,1‰
- Тенденциален вариант – 7,9 - 8,1‰ ;
- Оптимистичен вариант – 8,3 - 8,5‰

Фертилност:

- Песимистичен вариант – 34 - 35‰;
- Тенденциален вариант – 36 - 38‰;
- Оптимистичен вариант – 39 - 40‰;

Задържане на общата смъртност на населението:

- и по трите варианта - 3,2 – 13,3‰

Запазване на средната продължителност на живота:

- и по трите варианта около 72 -73 години;

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че благодарение на силно развитите туристически функции на общината, на развитието на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, общината ще се утвърждава като привлекателно място за живеене. Това ще води до ограничаване на изселванията и до

нарастване на заселванията. В този смисъл, на демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст, поради влиянието на отрицателния естествен прираст.

➤ Прогнози за броя на населението

Чрез прилагане на прогнозните стойности на посочените демографски показатели е определена и демографската прогноза за общия брой на населението на община Банско по трите варианта. Тя е посочена в следващата таблица:

Прогноза за броя на населението на община Банско за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)		
	<i>I вариант</i> (при хипотеза за конвергентност) <i>реалистичен</i>	<i>II вариант</i> (при хипотеза за относително ускоряване) <i>оптимистичен</i>	<i>III вариант</i> (при хипотеза за относително забавяне) <i>песимистичен</i>
2012 г. състояние	12873	12873	12873
2015 г. - прогноза	12610	12712	12643
2020 г. - прогноза	12451	12606	12416
2025 г. - прогноза	11971	12593	11882
2030 г. - прогноза	11409	12442	11300
2035 г. - прогноза	10855	11969	10712

По населени места, прогнозата за броя на населението по отделните варианти е както следва:

- *Песимистичен вариант*

Както бе посочено, тона е най-неблагоприятния за развитие на общината вариант на демографската прогноза. При него е заложено намаляване на броя на населението а общината, като при този вариант най-засегнати са малолюдните села. Данните за прогнозния брой на населението са представени в следващата таблица:

Прогноза за броя на населението на община Банско за периода 2015-2035 г. по населени места

Населени места	Брой-отчет 2012 г.	Прогноза за броя на населението към:				
		2015 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
1	2	3	4	5	6	7
гр. Банско	8890	8800	8701	8492	8209	7915
с. Гостун	39	30	22	18	14	10
гр. Добринище	2753	2713	2581	2335	2126	2007

1	2	3	4	5	6	7
с. Кремен	191	170	140	104	88	55
с. Места	229	214	190	167	133	100
с. Обидим	77	60	52	41	29	15
с. Осеново	68	59	50	35	22	10
с. Филипово	626	628	634	621	600	582
Общ. Банско	12873	12674	12370	11813	11221	10694

- *Тенденциален вариант*

Прогнозата за броя на населението по посочения вариант е представена в следващата таблица:

Прогноза за броя на населението на община Банско за периода 2015-2035 г. – по населени места – тенденциален вариант

Населени места	Брой - отчет 2012 год.	Прогноза за броя на населението към:				
		2015 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
гр. Банско	8890	8832	8719	8525	8231	8033
с. Гостун	39	31	24	18	16	12
гр. Добринище	2753	2730	2619	2480	2274	2144
с. Кремен	191	178	156	138	102	82
с. Места	229	216	196	175	138	120
с. Обидим	77	65	54	41	32	21
с. Осеново	68	60	53	39	27	18
с. Филипово	626	630	634	629	630	590
Общ. Банско	12873	12742	12455	12045	11450	11020

Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението по тенденциалния вариант на прогнозата за община Банско се основават на хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще продължи да намалява за сметка на това в трудоспособна и в над трудоспособна възраст. Този вариант на възрастовата структура е неблагоприятен за демографското развитие на населението, защото ограничава възможностите за неговото нарастване по естествен път.

- *Оптимистичен вариант*

Оптимистичният вариант на демографската прогноза може да се определи като относително най-благоприятен в сравнение с останалите два. Макар че и при него е

заложена хипотезата за намаляване на броя на населението, темповете на този спад са по-благоприятни в сравнение с песимистичния и тенденциалния вариант. Прогнозните разчети по оптимистичния вариант на демографската прогноза са отразени в следващата таблица:

**Прогноза за броя на населението на община Банско за периода 2015-2035 г.
по населени места – оптимистичен вариант**

Населени места	Брой - отчет 2012 г.	Прогноза за броя на населението към:				
		2015 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
гр. Банско	8890	8867	8789	8720	8687	8598
с. Гостун	39	31	26	22	18	12
гр. Добринище	2753	2738	2648	2578	2526	2479
с. Кремен	191	181	162	150	137	122
с. Места	229	218	208	182	171	157
с. Обидим	77	69	62	50	39	27
с. Осеново	68	65	59	47	32	24
с. Филипово	626	638	640	638	638	640
Общ. Банско	12873	12807	12594	12387	12248	12059

Числовите стойности на разчетите за броя на населението, по оптимистичния вариант на прогнозата за община Банско, се основават на очакванията за влиянието на някои благоприятни демографски и икономически фактори. Заложена е и хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще стабилизира своя относителен дял и ще запази и леко ще увеличи броя си от състоянието в 2012 г. Същото се отнася и за естественото движение на населението. Този вариант на прогнозата е най-благоприятен за развитие на населението в общината, защото се базира на стимулиране на възможностите за неговото нарастване по естествен път.

➤ Прогнози за възрастовите структури на населението

Прогнозата за възрастовите структури на населението е представена в два разреза – по основни възрастови групи - „в под трудоспособна“, „в трудоспособна“ и в „над трудоспособна“ възраст, както и по „специфични възрастови групи“. От методическа гледна точка, при прогнозиране на възрастовата структура на населението се прилага методът на т.нар. „повъзrastово“ придвижване. Прогнозата за основните възрастови групи е от значение за прогнозиране на активното население, в т.ч. и на работната сила.

Тъй като прогнозите за броя на населението по отделните варианти се

различават в не много широки граници, за целите на ОУП се предлага прогноза за възрастовата структура на населението само по оптимистичния вариант.

Прогнозата за основните възрастови групи на населението в община Банско за възприетия прогнозен период е отразена в следващата таблица:

Прогноза за възрастовата структура на населението по населени места в община Банско за периода 2015-2035 г. – оптимистичен вариант

Населени места	Основни възр. групи	Години					
		2011	2015	2020	2025	2030	2035
гр. Банско	Под трудосп.	1116	1099	1081	1055	1042	997
	Трудоспособна	6386	6269	6197	6112	6073	6011
	Над трудосп.	1514	1499	1511	1553	1572	1590
гр. Добринище	Под трудосп.	360	348	332	310	293	273
	Трудоспособна	2004	1933	1869	1804	1748	1688
	Над трудосп.	472	457	447	464	483	518
с. Гостун	Под трудосп.	0	0	0	0	0	0
	Трудоспособна	16	11	9	6	5	3
	Над трудосп.	30	20	17	16	13	9
с. Кремен	Под трудосп.	4	0	0	0	0	0
	Трудоспособна	100	86	76	68	60	48
	Над трудосп.	101	95	86	82	77	74
с. Места	Под трудосп.	29	26	25	21	19	16
	Трудоспособна	158	142	133	115	103	91
	Над трудосп.	55	50	50	46	49	50
с. Обидим	Под трудосп.	2	2	1	1	0	0
	Трудоспособна	37	30	26	15	14	9
	Над трудосп.	45	37	35	34	25	18
с. Осеново	Под трудосп.	0	0	0	0	0	0
	Трудоспособна	31	25	22	17	13	8
	Над трудосп.	47	40	37	30	19	16
с. Филипово	Под трудосп.	114	118	118	114	102	99
	Трудоспособна	444	454	380	442	436	428
	Над трудосп.	57	66	142	82	100	111
Общо – община	Под трудосп.	1625	1593	1558	1500	1456	1385
	Трудоспособна	9176	8950	8712	8580	8445	8284
	Над трудосп.	2321	2264	2329	2308	2335	2384

Числовите стойности на разчетите за възрастовата структура на населението по оптимистичния вариант на прогнозата за община Банско се основават на очакванията за влиянието на някои благоприятни демографски и икономически фактори. Заложена е и хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще продължи да увеличава своя относителен дял и ще запази и леко ще увеличи броя си от състоянието в 2012 г. Този вариант на възрастовата структура е най-благоприятен за демографското

развитие на населението, защото се базира на стимулиране на възможностите за неговото нарастване по естествен път.

Отделно е разработена и прогноза за специфичните възрастови групи, които са свързани основно с потребностите от образователна инфраструктура. Такива са възрастовите групи от *3-6 годишна възраст*, от *7 до 14* и от *15 до 18 годишна възраст*. И при прогнозата за специфичните възрастови групи също се прилага метода за „повъзрастовото“ придвижване. Така например, броят на децата от 3 до 6 годишна възраст се определя от броя на родените деца преди 3-6 години (с прилагане на корекционни коефициенти за детска смъртност и др.). Тази прогноза също е направена само по оптимистичния вариант. Тя е представена в следващата таблица:

**Прогноза за специфичните възрастови групи по населени места
за периода 2015-2035 г. - оптимистичен вариант**

Населени места	Възр. групи	Години				
		2015	2020	2025	2030	2035
гр. Банско	от 3 до 6	392	381	370	359	341
	от 7 до 14	540	529	517	508	487
	от 15 до 18	339	326	309	293	277
с. Гостун	от 3 до 6	0	0	0	0	0
	от 7 до 14	0	0	0	0	0
	от 15 до 18	1	0	0	0	0
гр. Добринище	от 3 до 6	109	100	88	71	65
	от 7 до 14	173	161	148	139	122
	от 15 до 18	109	102	88	79	65
с. Кремен	от 3 до 6	3	2	2	1	1
	от 7 до 14	4	3	3	2	2
	от 15 до 18	2	2	1	1	0
с. Места	от 3 до 6	4	4	3	2	1
	от 7 до 14	16	14	13	11	9
	от 15 до 18	16	15	12	10	8
с. Обидим	от 3 до 6	1	0	0	0	0
	от 7 до 14	1	1	1	0	0
	от 15 до 18	0	0	0	0	0
с. Осеново	от 3 до 6	0	0	0	0	0
	от 7 до 14	0	0	0	0	0
	от 15 до 18	0	0	0	0	0
с. Филипово	от 3 до 6	14	14	13	13	12
	от 7 до 14	35	34	33	31	30
	от 15 до 18	33	32	30	29	29
Община Банско	3 – 6 год.	523	501	476	446	420
	7-14 год.	769	742	715	691	650
	15-18 год.	500	477	440	412	379

➤ Прогноза за броя на активното население

Прогнозата за броя на работната сила се определя от прогнозния брой на икономически активно население (възрастовата група 16 - 65 г.). Това са лицата способни да бъдат включени в икономическата (трудова) дейност. В прогнозните разчети се отчита и тенденцията за промените на пенсионната възраст, която според някои стратегически документи, засягащи човешкото развитие, ще бележи лек ръст на повишаване в периода до 2015-2020 г. При този тип прогнози се отчитат още предвижданията за количествените параметри на *коефициента за икономическа активност*, *коефициентът за заетост* и др. Те изразяват определени съотношения на част от населението към общия му брой. Прогнозният брой на икономически активните лица в общината е определен на базата на следните коефициенти:

- Период до 2020 г. – 58,0-59,0%;
- Период 2020-2025 г. – 59,3-59,8%;
- Период 2025 -2030 г. – 60,2-61,0%;
- Период 2030 -2035 г. – 60,2 – 61,0%.

На тази основа се предвижда към 2035 г. икономически активното население да достигне прогнозните параметри, отразени в следващата таблица:

Прогноза за броя на активното население на община Банско (по населени места) за периода 2015-2035 г. – оптимистичен вариант

Населени места	Брой - отчет 2011 г.	Прогноза за броя на активното население към:				
		2015 г.	2020 г.	2025 г.	2030 г.	2035 г.
гр. Банско	4778	4800	4785	4752	4680	4600
с. Гостун	10	6	5	4	3	2
гр. Добринище	1495	1543	1512	1462	1396	1377
с. Кремен	76	65	55	48	41	35
с. Места	112	107	98	82	70	65
с. Обидим	15	12	10	8	5	2
с. Осеново	8	6	4	2	1	1
с. Филипово	270	275	280	285	284	281
Общ. Банско	6764	6814	6749	6643	6480	6363

Данните от горната таблица показват, че като жизнени населени места, от гледна точка на икономически активното население, се очертават градовете Банско и Добринище, с. Филипово и частично – с. Места. От този контингент на населението ще се формира и работната сила на общината (заети и безработни лица). Тази прогноза е от

значение за определяне на броя на зетите в туристическия сектор, които и през следващите години ще продължава да се развива като структуроопределящ отрасъл в социално-икономическия комплекс на община Банско. В това отношение се очертава определен недостиг на квалифициран персонал за обслужването на този отрасъл, който ще се попълва от трудов ресурс извън общината.

На основата на прогнозата за броя на икономически активното население на общината и на заложените коефициенти на зетост се прогнозира и броят на зетите лица в Община Банско. Коефициентът на зетост изразява отношението между броя на зетите лица към икономически активното население (16-65 годишна възраст). Основанията за залагане на по-високи стойности на коефициентите на зетост са очакванията за значими инвестиции в туристическия и в аграрния сектор, развитие на нови производства в отрасъл „Производство на изделия от дърво“ (мебелна промишленост) и др.

Като база за прогнозните разчети е взет броят на зетите лица в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината през 2011 г. – 4741 д. При прогнозата на броя на зетите, съпоставени с прогнозния брой на икономически активните лица, е заложена тенденция за намаляване на броя на безработните лица - в рамките на 8,0 – 8,5% (в първите години от периода 2015 -2020 г.), с тенденция за намаляване след 2020 г и до 7,0 -7,5%. Тези стойности са в приемливите рамки на европейските равнища на безработица. При прогнозните разчети за броя на общо зетите в община Банско са ползвани корекционни коефициенти за реално незаетите (учащи, безработни, инвалиди и др.) от населението в трудоспособна възраст и коефициенти на зетост от населението в под трудоспособна и над трудоспособна възраст. Конкретните прогнозни разчети за броя на зетите лице в община Банско (по трите възприети варианта) към 2020 и 2035 г. са представени в следващата таблица:

Прогноза за броя на наетите лица и за коефициента на зетост на община Банско по възприетите варианти на демографската прогноза за периода 2021 - 2027г.

Показатели / варианти	Стойност към:		
	2012 г.	2020 г.	2035 г.
<i>Песимистичен вариант</i>			
Заети лица (наети и самонаети) – бр.	4741	4820	4900
Коефициент на зетост - %	70,0	70,4	71,8
<i>Тенденциален вариант</i>			
Заети лица (наети и самонаети) – бр.	4741	4880	4940
Коефициент на зетост - %	70,0	71,0	71,5
<i>Оптимистичен вариант</i>			
Заети лица (наети и самонаети) – бр.	4741	4900	5050
Коефициент на зетост - %	70,0	72,0	72,9

Прогнозата за потребността от работна сила по отрасли показва, че в периода на действие на ОУП на община Банско ще се появи определен недостиг от заети лица в отрасъл „Хотелиерство и ресторантьорство“ (туристически сектор). По-нататъшното развитие на туристическата функция в общината ще изисква в този отрасъл определен ръст на работната сила към съответния период, а именно:

- Прогноза за потребността от работна сила в туризма към 2020 г. - 1700-1750д.
- Прогноза за потребността от работна сила в туризма към 2035 г. - 1800-1850д.

Възможностите на икономически активното население в общината, което е с образователна и професионално-квалификационна степен за работа в сферата на туризма, са в рамките на 1250 - 1300 д., при реално заети към 2011 г. – 1394 д, от които към 200 - 250 д. от съседни общини. Очевидна е необходимостта от привличане на обслужващ персонал от други общини, като числеността им към 2020 г. е около 400 - 450 д. (външна работна сила), а към 2035 г. – 600 -650 д.

6.2. Икономически активности

6.2.1. Диагноза на състоянието

6.2.1.1. Отраслова и секторна структура

Представа за състоянието и динамиката в развитието на икономиката на общината за периода 2008 - 2011 г. дават основните икономически показатели. Те са отразени в следващата таблица:

Динамика в развитието на икономическия комплекс на община Банско по основни икономически показатели за периода 2008-2011 г.

Показатели	2008 г.	2010 г.	2011 г.
1. Брой предприятия	805	1028	1089
2. Размер на произведената продукция (хил. лв.)	300759	138186	148457
3. Размер на приходите от дейност (хил. лв.)	391600	193015	214251
4. Размер на нетните приходи от продажба (хил. лв.)	295220	147684	174365
5. Брой на заетите	4852	4323	4741
6. Брой на наетите лица	4364	3657	4047
7. Размер на дълготрайните материални активи (хил. лв.)	269751	337616	352069

Източник. НСИ.

През 2011 г. в сравнение с 2008 г. е регистриран спад по посочените показатели, който е в границите на около 50-55%. Същото се отнася и за брой на

заетите и наетите лица. За посочените 3 години е отчетен ръст единствено в размера на дълготрайните материални активи.

След 2010 г. се наблюдава слабо изразено оживление в икономическото развитие. Това показват данните за 2011 г. Стойностите на отделните икономически показатели за 2011 г., макар и по-високи в сравнение със съответните за 2010 г., са много по-ниски от постигнатото равнище през 2008 г. Този процес не засяга в такава степен сферата на туризма. Последните 2 години са едни от най-успешните в туристическия сектор, както по броя на туристите, така и по размера на приходите от туристическа дейност. Тази тенденция продължава и през зимно-пролетния туристически сезон на 2012/2013 г. По данни на информационната система на МИЕТ в Банско са реализирани 339,6 хил. нощувки, като по този показател курортът Банско се нарежда на първо място сред останалите зимни ски-курорти в страната. Спрямо предшестващия зимно-пролетен сезон за Банско е регистриран ръст на нощувките с 21%.

Динамика на произведената продукция в община Банско в периода 2008 - 2011 г.

Сектори	2008	2009	2010	2011
Общо за общината, в т.ч.	300759	148204	138 186	138 186
Селско, горско и рибно стопанство	2079	2982	4107	3719
Индустрия	44737	34948	32107	36775
Услуги	253943	110274	101972	97692

Източник. НСИ.

В икономическия профил на община Банско водещо място заема третичният сектор (обслужващата сфера). Туризмът все по-отчетливо се превръща във водещ отрасъл в социално-икономическия профил на общината. Позициите си запазват и чисто социални отрасли като “Образование”, “Хуманно здравеопазване и социални дейности”, финансово-кредитните институции и др.

Вторичният сектор изпитва в най-висока степен последиците от икономическата и финансовата криза след 2009 г. Част от "микро" и малките производствени структури, основно в сферата на дървообработването, преустановиха дейността си.

Първичният сектор (селско и горско стопанство) е с подчинено значение, независимо от наличието на необходимите за неговото развитие ресурси – поземлен селскостопански и горски фонд. По отношение на броя на наетите лица секторът се характеризира с неголям брой - 84 д., или 1,8% от всичко наетите в икономиката на общината.

Поземленият ресурс, който е един от основните фактори за развитие на селското и на горското стопанство, е със следните параметри²³:

- общ размер на земеделските земи – 9915,1 ха, или 20,84 % от територията на общината;
- обща площ на горските територии – 36188 ха, или 76,04 % от площта на общината.

По данни на Областна дирекция “Земеделие” – Благоевград, регистрираните земеделски стопанства на територията на община Банско към 2012 г. са 893. Това е едва 2,3% от броя на регистрираните земеделски стопанства в област Благоевград. Причината за това е ограниченият поземлен ресурс, използван за целите на земеделския сектор. Структурата на земеделските стопанства по показателя “Размер на използваната земеделска площ (дка)” в община Банско е както следва:

- Брой земеделски стопанства с размер на използваната земеделска площ до 10 дка – 810;
- Брой земеделски стопанства с размер на използваната земеделска площ от 10 до 20 дка – 34;
- Брой земеделски стопанства с размер на използваната земеделска площ от 20 до 100 дка – 22;
- Брой земеделски стопанства с размер на използваната земеделска площ от 100 до 500 дка – 15;
- Брой земеделски стопанства с размер на използваната земеделска площ над 500 дка – 12.

В структурата на посевните площи с най-голям дял са земите за производство на зърнени култури – пшеница и ръж (около 2600 дка), на картофи (около 2500 дка), на царевица (около 1300 дка), на зеленчуци (около 850 дка), а от техническите култури – на тютюн (около 200 дка). Трайните насаждения са с малка площ и са от малки овощни градини от ябълки и круши (общо 200 дка).

Селското стопанство в общината се характеризира със своята екстензивност. Основната част от произведената продукция е за самозадоволяване. В организационните производствени структури преобладават малките частни (семеини) стопанства. Животновъдството също обхваща частния сектор. Отглеждат се предимно

²³ Вж р-л VIII Обща структура и баланс на територията за отделните видове НТП

крави, кози и овце. Тенденцията е към намаляване на броя на селскостопанските животни.

Вторичният сектор (промишленост и строителство) също заема подчинено място в икономиката на община Банско. От преработващите промишлени отрасли са представени „Производство на дървен материал и изделия от дърво”, „Производство на облекло”, „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия”. Дърводобивът, който е една от дейностите в двете държавни лесничейства на територията на общината (ДГС „Добринище” и ДГС „Места”) е суровинна база за дървопреработващите фирми. В този отрасъл по данни за 2011 г. са ангажирани общо около 1048 д., или около 22,1% от всичко наетите. Най-голямо предприятие в мебелния отрасъл е фирма „Пиринска мура” АД (производство на столове от масивна букова и чамова дървесина), „Викони” ЕООД – гр. Добринище (дървообработване и производство на мебели), „Юси 65” ООД – гр. Банско и др.

Енергетиката в общината (отрасъл “Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива”) е представен от няколко енергийни обекта на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ). Те са общо 5. Общата инсталирана мощност на 5–те ВЕИ централи е 7,95 MW, а общото количество произведена енергия 862,1 MWh. Мястото на общината във ВЕИ сектора на област Благоевград е скромно. Общите инсталирани мощности съставляват 4,6% от тези на всички ВЕИ централи в областта, а произведената енергия -3,9% от тази произведена от този тип възстановяеми източници.

Отрасъл „Строителство” получи значително развитие през последните няколко години във връзка с мащабното строителство на туристическата инфраструктура в общината. Наред с по-малките местни строителни фирми на територията на общината извършват дейност и по-големи строителни фирми с външна адресна регистрация. След 2009 г. отрасълът бе засегнат най-силно от икономическата криза. Критерий за намаляване на ролята на този отрасъл е тенденцията на намаляване на броя на наетите – от 1073 д. (2007 г.) на 202 д. (2011 г.), или спад около 5 пъти..

Третичният сектор (секторът на услугите) е с водещо място в социално-икономическия комплекс на община Банско. По отношение броя на наетите лица, както и на приходите от дейност, той силно доминира над останалите два сектора. В третичния сектор са ангажирани 69,4% от общия брой на наетите лица. В този дял не се отчитат самонаетите лица от семейства в бизнеса.

Водеща роля за високата степен на развитост на третичния сектор има отрасъл „Туризъм”. Неговото развитие се осъществява на основата на:

- наличните туристически ресурси, които са с разнообразен характер, но с благоприятно влияние за предимствено развитие на зимния (ски) туризъм;
- значителните потенциали на територията на общината за развитие на различни форми на алтернативен туризъм (еко-, балнео и климатолечебен, културен, хоби, селски и пр.) – условие за диверсификация на туристическия продукт;
- провежданата политика на общината за развитие и популяризиране на туристическия продукт, предлаган на българските и чуждите туристи. Визията за развитие на общината, заложена в Общинския план за развитие 2014 – 2020 г., включва развитие на общината като „желана Европейска туристическа дестинация” .

Туристическата функция на община Банско и основните икономически показатели на посочения отрасъл дават отпечатък върху социално-икономическото развитие на общината през последните десет години. Съпоставката между данните за ръста на приходите от дейност и броя на наетите, както и на някои елементи на туристическата инфраструктура (основно на местата за настаняване и средствата за подслон, както и на заведенията за хранене) за периода 2005 – 2011 година показват, че отрасъл „Туризъм” се развива с много високи темпове, които не се наблюдават при нито един от останалите отрасли на икономиката на общината. Данните за броя на наетите лица в отрасъла показват, че той нараства от 572 д. през 2007 г. на 1064 д. през 2010 г., или със 186%. От общо наетите в общината лица в отрасъл „Хотелиерство и ресторантьорство” през 2010 г. съставляват 23,1%. Както бе отбелязано, ако към броя на наетите в отрасъла се прибави и броят на самонаетите и на работодателите, туристическият сектор в общината осигурява препитание на още по-голям брой трудово ангажирани лица.

Приходите от дейност само от средствата за подслон с капацитет над 10 легла (приходи от нощувки) за същия период са нараснали от 2785,0 хил. лв. на 16016,3 хил. лв., или с 575,1%, т.е почти 6 пъти. Аналогични са и ръстовете от дейността на другите елементи на туристическата инфраструктура – заведенията за хранене, ски съоръженията и другите спортни обекти и др.

Посочените икономически резултати в отрасъл „Хотелиерство и ресторантьорство” са свързани с дейността на значителната по мащаби туристическа инфраструктура, изградена в общината, която е в две основни локализации – в градовете Банско и Добринище и техните землища, включващи части от Пирин планина.

Динамика в икономическите показатели на отрасъл “Хотелиерство и ресторантьорство” в община Банско за периода 2008 - 2011 г.

Показатели	Състояние към			
	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.
Брой предприятия (фирми)	217	277	293	307
Произведена продукция (хил. лв.)	26549	10557	32 048	30695
Приходи от дейност (хил. лв.)	43724	54910	44 568	38829
Размер на ДМА (хил. лв.)	51180	116693	108 425	112035
Заети лица - брой	1156	1237	1 352	1394

Източник: НСИ

Туристическият сектор в общината осигурява към 2011 г. заетост на 1394 д., което е 28,7% от броя на всички заети лица в общината, или почти всеки трети от заетите намира препитание в туристическа дейност. По отношение на произведената продукция и на размера на приходите от дейност, като по-неблагоприятна се очертава 2010 година.

Приходите от дейност само от средствата за подслон с капацитет над 10 легла (приходи от нощувки) за същия период са нараснали от 2785,0 хил. лв. на 16016,3 хил. лв., или с 575,1%, т.е почти 6 пъти. Аналогични са и ръстовете от дейността на другите елементи на туристическата инфраструктура – заведенията за хранене, ски съоръженията и другите спортни обекти и др.

Динамика в броя и дейността на средствата за подслон (с капацитет над 10 легла) в община Банско за периода 2005-2010 г.

Показатели	Мярка	2005 г.	2012 г.	Ръст (2005-100%)
1. Средства за подслон	брой	24	119	495,8
2. Легла	брой	2102	10134	482,1
3. Стаи в средствата за подслон	брой	*	4134	*
4. Реализирани нощувки -общо	Брой	103033	485098	470,8
в т.ч. от чужденци	Брой	55695	298394	535,8
5. Приходи от дейност - общо	хил.лв.	2784946	18794203	674,8
в т.ч. от чужденци	хил.лв.	1486845	12264828	824,9

Източник: НСИ Районите за планиране, областите и общините в Р. България.С.2005 и 2012г.

**Няма данни*

От посочените в таблицата данни за 2012 г. от всичките 10134 легла (в средства за подслон с капацитет над 10 легла) - 1956 легла са временни, допълнителни, а от 4134 стаи през 2012 г. действително са използвани 3932 стаи.

Освен посочените в горната таблица средства за подслон (с капацитет над 10 легла), в община Банско като елементи на туристическата инфраструктура (по данни към м. февруари 2012 г.) са представени още:

- Къщи, предлагащи туристически легла - всичко 97 бр. 783 стаи 1679 легла;
 В т.ч. – 1 звезда – 1 бр. с 9 стаи и 29 легла;
 - 2 звезди - 17 бр. (142 стаи и 304 легла),
 - 3 звезди – 79 бр. (632 стаи 1346 легла).
- Самостоятелни стаи – всичко 371 обекта с 875 бр.стаи и 1894 легла
 В т.ч. – 1 звезда – 6 бр. с 17 стаи и 37 легла;
 - 2 звезди - 127 бр. (381 стаи и 824 легла),
 - 3 звезди – 238 бр. (477 стаи 1033 легла).

По данни от отдел „Търговия и туризъм” при община Банско, общият капацитет на легловата база в средствата за подслон и местата за настаняване в общината към 14.02.2012 г. е 18274 бр. В посочения брой легла (18274) са включени и леглата във висококатегорийни обекти, категоризирани от МИЕ.

През 2012 г. в сравнение с 2005 г. броят на леглата се е увеличил около 5 пъти. През 2011 г., общината е посетена общо от 199350 туристи, в т.ч. 119058 чужденци и 80292 българи. Броят на реализираните нощувки е 485098, в т.ч. 298394 от чужденци и 186704 българи.

Броят на заведенията за хранене и развлечения на територията на община Банско е представен в следващата таблица.

Заведения за хранене и развлечения в община Банско към 12.01.2012 г.

Вид на обекта	Брой в гр. Банско	Брой в другите НМ	Общ брой в общината
Ресторанти (класически, с национална кухня, механи) и заведения за бързо хранене	282	35	317
Питейни заведения (кафе-аперитиви и кръчми)	176	22	198
Барове и дискотеки	25	2	27
Кафе-сладкарници	7	3	10
Всичко	490	62	552

Източник: Справка от отдел „Търговия и туризъм” при община Банско

Към туристическата инфраструктура, освен местата за настаняване, средствата за подслон и заведенията за хранене и развлечения попадат и спортните обекти, свързани със ски туризма и планинския туризъм. Те са със следните параметри:

- **Писти и ски пътища** – обща дължина близо 75 км.
- Изградени **съоръжения в т.ч.:**
 - 1 брой кабинкова въжена линия;
 - 7 броя 4-седалкови лифта;
 - 1 брой 3-седалков лифт;
 - 6 броя ски влека;
 - 10 броя детски ски влека, с обща дължина 26 км.
- **В пиринската част на общината, осн. в границите НП „Пирин”, се намират още и следните обекти на туристическата инфраструктура:**
 - хижа Безбог – 2240 м н.в. – 140 легла – към ски комплекс Добринище;
 - хижа Бъндерица – 1798 м н.в. – нова хижа 95 легла + стара хижа 73 легла + масивни бунгала 30 легла = 198 легла, стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - къмпинг Бъндерица – 1800 м н.в., стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - хижа Вихрен – 1950 м н.в. – две масивни сгради + бунгала = 150 легла, стопанисвана от УС на БТС София;
 - хижа Гоце Делчев – 1412 м н.в. – сграда 36 легла и бунгала 70 легла = 106 легла – към ски комплекс Добринище;
 - хижа Демяница – 1875 м н.в. - 175 легла + 14 бунгала с 42 легла = 217 легла, стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - хижа /заслон/ Тевненско езеро – 2527 м н.в. – 80 легла, стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - туристическа спалня Еделвайс – 929 м н.в. - гр. Банско – 55 легла - стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - туристическа база Голямата мочара – 1450 м н.в. - бунгала 160 легла, частен стопанин;
 - заслон Казана – 2423 м н.в. - няма легла, капацитет 5 места, стопанисвана от „Туристическо дружество Вихрен“ гр. Банско;
 - хотел Академика – 1650 м н.в. – м. Уплето – 140 легла.
- **Обекти за спорт и развлечения**
 - Ски училища -10 бр.;
 - Спа центрове – 35 бр.;

- Игрални зали - 6 бр.;
- Интернет клубове – 2 бр.;
- Ледени пързалки – 1 бр.;
- Училище за кънки на лед – 1 бр.;
- Фитнес зали – 50 бр.

Третичният сектор включва и търговски и обслужващи дейности, адресирани основно към постоянното население. Те също се вписват сред дейностите, които определят развитието на общината, доколкото:

- обогатяват стопанския потенциал на общината и осигуряват допълнителни работни места, предвид възможностите за обслужването и на значителни външни контингенти, съсредоточени основно в прилежащите курортни територии, както и транзитно преминаващи по комуникационните артерии с регионално, национално и наднационално значение (пътя П-19);

- осигуряват повишаване качеството на живот на населението, респ. допринасят за стабилизирането на селищната мрежа и балансираното развитие на отделните части на територията чрез обогатяването си в териториален план и като асортимент.

Понастоящем е налице подчертан териториален дисбаланс в развитието на сектора, като само в общинския център е развит по-широк набор от елементи, вкл. на периодичното и епизодично обслужване. Привеждането на инфраструктурата на търговията и услугите в съответствие с потенциалната ѝ роля за стопанското развитие и качеството на живот на населението следва да се опре на потенциала на съществуващата база и да преодолее неговите недостатъци, както по отношение на набора от дейности, така и по отношение на териториалната му локализация.

6.2.2.Прогноза

6.2.2.1.Прогноза за развитие на икономическия комплекс

На основата на работните хипотези за насоките за развитие на отделните сектори на икономиката на община Банско се предлагат прогнозни разчети за някои общи икономически показатели. За целите на ОУП на общината в съответствие със Заданието за изработване на плана, в прогнозите за развитие на икономиката се отчита предполагаемото, очакваното въздействие както на ограничителите, така и на стимулаторите за икономическо развитие в отделните части от общинската територия.

Работната хипотеза за секторно-отрасловата структура на социално-икономическия комплекс на община Банско отчита мястото и значимостта на отделните сектори в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината. Налице са предпоставки, даващи основание да се приеме тезата като водещ да продължи да се утвърждава третичният сектор (с водеща роля на туризма), при същевременно запазване значимостта на вторичния за сметка на подчинената роля на първичния сектор.

- Прогнозни икономически разчети - динамика и секторна структура по показател “приходи от продажби”

Прогнозните разчети общо за икономическия сектор на община Банско се разработват на базата на средногодишни темпове, заложен в стратегически и планови документи на национално ниво, както и с потенциалите на общината. В проекта на ОУП се залага прогноза по показателя “приходи от продажби” и само за оптимистичния сценарий. Средногодишният темп на нарастване по разглеждания вариант на прогнозата (*хоризонт 2020 г.*) е 8,0%. За *хоризонт 2035 г.* е възприет по-висок темп на нарастване на приходите от продажби – 8,4%, като основанието за това е, че икономиката на общината ще разчита на по-доброто развитие на първичния и на третичния сектори, за които има добри възможности за развитие. Вторичният сектор също ще се развива, но с по-ниски темпове.

Структурните особености в залаганите темпове на растеж по оптимистичния вариант на прогнозата отчитат заложените хипотези за мястото и значимостта на отделните сектори в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на община Банско, а именно – водещо място на третичния сектор и запазване на значимостта на първичния и на вторичния сектор. Конкретните числови величини на темповете на растеж по разглеждания показател са отразени в следващата таблица:

Средногодишни темпове на нарастване на икономиката на община Банско (показател “Приходи от продажби”) за периода до 2015 - 2035 г. – оптимистичен вариант

Показатели	Период 2015-2025 г.	Период 2025 – 2035 г.
Социално-икономически комплекс на общината –общо	5,5%	6,1%
В т.ч. Първичен сектор	4,5%	5,5%
Вторичен сектор	5,0%	6,5%
Третичен сектор	14,0 %	16,0%

Прогнозата за секторната структура на икономиката на община Банско (по показател “Приходи от продажби”) за периода до 2020 и 2035 г. по оптимистичния

вариант отчита съществуващите съотношения между трите сектора и запазване на тенденциите в темповете на развитие на третичния сектор, които са по-високи основно за сметка на туризма. На тази основа се прогнозира следното съотношение (в %) между трите основни сектора по разглеждания икономически показател (вж. следващата таблица):

Секторна структура (относителни дялове) на икономиката на община Банско по показателя “Приходи от продажби” за периода до 2015 и 2035 г. – оптимистичен вариант

Показатели	Период 2015 - 2020 г.	Период 2020 – 2025 г.	Период 2025 – 2035 г.
Социално-икономически комплекс на общината –общо (%)	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
В т.ч. Първичен сектор (%)	2,7	3,5	4,2
Вторичен сектор (%)	26,6	25,5	24,8
Третичен сектор (%)	70,7	71	71

6.2.2.2. Насоки и прогноза за развитие на първичния сектор

Насоките за развитие на първичния сектор на социално-икономическия комплекс на общината, независимо от подчинената му роля и по-скромното му участие в основните икономически параметри на общинската икономика, са функция на разполагаемите ресурси и потенциали. Акцент в работната хипотеза за развитие на аграрния и горския сектор и добивните производства се поставя върху територията на общината извън общинския център.

Отрасловата структура на първичния сектор включва *селското и горското стопанство* (аграрен и горски сектор) и *добивната промишленост*.

В работната хипотеза за перспективното развитие на община Банско, основен стратегически ресурс за развитието на икономиката на общината са земеделските земи. Тяхната значимост за производството на храни и като суровини за някои индустриални отрасли, чието търсене и цени, все повече ще нараства, има и съответните устройствени аспекти. Това е и основанието устройствените решения, свързани с развитието на аграрния сектор, да предлагат защита на висококатегорийните земеделски земи (в т. ч. и възстановяване на размера на поливните площи) и ограничения за смяна на предназначението им. В този смисъл една от задачите и на ОУП е да се ограничи до необходимия минимум отнемането не само на висококатегорийни, а и на земеделски земи от по-ниска категория за нуждите на урбанизацията и за друго строително усвояване.

Прогнозните разчети за размера на земеделските територии и по трите варианта на прогнозата запазват площите и структурата си, което е представено в следващата таблица:

Вид земеделски територии (ха)	състояние	проект
Земеделски територии – общо, в т.ч.:	9915,1	9669,4
- ниви	4396	4265
- трайни насаждения	105	103,8
- ливади, пасища и мери	4762*	4679,1
- други земеделски земи	652,1	621,5

* В т.ч. 1250 ха ливади и 3512 ха пасища и мери

Перспективите за използване на земеделските земи в общината за развитие на растениевъдното производство са свързани с агроекологичните условия в отделните ѝ части. За целите на ОУП на общината в нейната територия пространствено се обособяват (от гледна точка на агроекологичните потенциали, традициите в производството и специализацията в селскостопанското производство) две основни зони:

Северна, включваща равнинно-котловинните части от територията на общината (основно землищата на градовете Банско и Добринище);

Югоизточна обхващата хълмисто-планинските територии от Пиринската и Родопската части на общината.

Северната зона, включваща земи основно от III до V категория с бонитетен бал около и малко над 51- с възможности за развитие на селскостопанско производство със стоков характер и със специализация в зърнопроизводството, трайните насаждения (овощни видове), на технически култури (основно тютюн) и др. В земите от по-ниска категория в тази зона се отглеждат и картофи и бобови култури. Тази зона е с възможности и за развитие на някои отрасли на животновъдството – млечно говедовъдство и овцевъдство.

Перспективите за развитие на аграрния сектор в Северната зона на общината са свързани със запазване и доразвитие на съществуващата специализация на селскостопанското производство в сферата на растениевъдството и на животновъдството. Характерът на релефа (при отчитане основно на интересите на собствениците на земята) в разглежданата зона не е пречка за обособяване на по-големи масиви от обработваеми земи, което е предпоставка за повишаване на рентабилността на селскостопанското производство (основно в зърнопроизводството и трайните насаждения). Маломерността на земите (от гледна точка на собствеността) не е пречка за обособяване на големи масиви с хомогенна структура, поради това че съседните имоти са с еднакво предназначение (ниви, трайни насаждения и т.н.).

За нуждите на аграрното производство в тази селскостопанска зона на общината следва да се резервират терени за изграждане на нова съпътстваща

селскостопанското производство обслужваща и бизнес – инфраструктура. За обслужване на земеделските производители се очертава необходимостта от изграждане на селскостопанска борса с тържище, включващо аптечен сектор със селскостопанска аптека и ветеринарен пункт с ветеринарна аптека, сектор за торове и препарати, сектор за селскостопанска техника и резервни части за нея, изкупвателен сектор за изкупване на селскостопанска продукция и др.

В Югоизточната зона, поради характера на релефа и по-неблагоприятните агроекологични условия, земеделските земи са нискокатегорийни - с бонитетен бал под 41. Тяхното използване е свързано с възможности за развитие на алтернативно екологично земеделие.

Поради разпокъсаността на земеделските земи и проблеми с работната ръка в прогнозата за развитие на аграрния сектор по-голямо внимание се отделя на южната и югоизточна зона, която е с по-нисък потенциал за развитие. По-ниският бонитетен бал на земеделските земи в тази зона (в преобладаващите случаи под 31) ги определя като подходящи за отглеждане на тревни фуражи, на някои култивирани билки и етерично-маслени култури, на диворастящи билки и горски плодове, на култивирани (присадени) лешници (дървовидна леска), култивирана шипка и др. Това са нетрадиционни за селското стопанство, алтернативни култури, подходящи за отглеждане в обезлюдени и слабо населени хълмисти и планински територии, поради следните предимства:

- нисък размер на средногодишните разходи и на много големи първоначални капиталовложения за такива култури – например средногодишните разходи за отглеждане на култивирани билки са от 3 до 20 пъти по-ниски от традиционните култури, а средногодишната рентабилност на декар от билкопроизводството - от 1 до 5 пъти по-висока;

- разходът на труд е от 2 до 4 пъти по-нисък от този за традиционните култури (концентриран е основно при прибиране на реколтата, което е важен фактор при ограничения трудов ресурс в по-слабо населени планински райони);

- гарантирани пазари за произведената продукция.

В устройствен аспект, алтернативното земеделие не поражда сериозни конфликти с опазване на природната среда (вкл. и с територии, изискващи повишена защита). В ОУП на общината се създават устройствени условия за доизграждане на инфраструктурата, обслужваща аграрния сектор.

Животновъдството в тази зона на общината ще продължи да бъде с нестоков характер – основно за самозадоволяване на населението. Фермерските животновъдни

стопанства ще са от типа „малки“ до 10-15 глави едър добитък и до 50-100 глави дребен домашен добитък и то поради негативното въздействие на демографския фактор. Като алтернативни форми на животновъдството могат да бъдат развивани тези, които са със сезонен характер и изискват по-ограничен трудов ресурс – основно на пчеларство.

Незаета ниша е рибовъдството, което може да се организира в рибовъдни стопанства създадени по течението на малките реки в общината. Същите следва да бъдат насочени към отглеждане на деликатесните пъстървови видове риба. Пъстървовите стопанства могат да бъдат използвани и за развитие на селския и на риболовния туризъм. Оразмеряването на капацитета на рибарниците за отглеждане на пъстърва следва да се извършва при ползване на следните норми (*Наредба № 44 на МЗГ от 20.06. 2006 за ветеринарно-медицинските изисквания към животновъдните обекти*):

- зарибителен пъстървов материал – 600 – 2000 бр. риби в 1 м³ (садки- при вариант - отглеждане в язовир);
- риба за консумация - 80 – 150 бр. риби на 1 м³ бетонов басейн;
- риба за консумация - 80 – 100 бр. риби на 1 м³ във вани.

Горското стопанство също е с две ясно обособени зони – Пиринска и Родопска. В перспектива според ЛУП се предвижда да се запази структурата на горите по основни дървесни видове, сред които ще продължат да преобладават иглолистните видове (бял и черен бор, смърч, ела), следвани от широколистни видове (основно дъб и бук). Постепенно следва да се осъществява разширяване размера на горските площи, които да бъдат сертифицирани по възприетия в Европа и България стандарт FSC (Съвет за стопанисване на горите). Същността на този стандарт е неговият ограничителен режим, който има и устройствени измерения. Собствениците на сертифицирани гори нямат право да изсичат повече от 10 декара годишно в сечища с територия от 250 - 300 декара. Забранено е също и да сменя предназначението на тези гори. Това е гаранция за поддържане на горските масиви в добро състояние с цел съхраняване на дървесинния ресурс. Съществен момент в стандарта FSC е, че той засяга не само горите, а и промишлените звена, добиващи и преработващи дървесина. За компенсиране на собствениците на гори за посочените ограничения, процесът на сертифициране на горите се подпомага финансово както от държавата, така и от редица екологични фондове. В перспектива до 2035 г. се предвижда сертифицираните горски масиви да достигнат до 30-40% от горския ресурс в страната. Развитие следва да получи инфраструктурата на ловния туризъм.

Добивната промишленост също е с подчинено значение. Оценките на разполагаемите минерално-суровинни източници, определят общината като бедна на полезни изкопаеми. Това е и най-сериозния *ограничител* за развитие на добивната промишленост. В периода до 2035 г. тази промишленост ще продължи да бъде с моноструктурен характер и ще е представена основно с добива на електроенергия от възстановяеми енергоизточници. Хидроенергийният потенциал на реките Места, Дисилица, Осеновска, Влахинска, Лъкенска, Матан дере, Перлешка е многократно по-голям от сега използвания на р. Ретидже (7.43 мВт). Община Банско попада в зона със средногодишна слънчева радиация 1300 кВтч/м^2 при хоризонтална повърхност и 1409 кВтч/м^2 при оптимален наклон. Това състояние по отношение на слънчевата радиация е потенциал за производства на екологична енергия, с перспективи за използване в срока на действие на ОУП на общината.

Прогнозата, отчитайки инвестиционния интерес и стратегията за развитие на енергетика от възобновяеми източници (основно на водна и слънчева енергия), залага следните прогнозни енергийни мощности:

- 2013 г. – състояние 7,43 мВт мощност и производство на електроенергия 23 млн. кВтч годишно;
- 2020 г. – прогноза 10-11 мВт мощност и производство на електроенергия около 33-36 млн. кВтч годишно;
- 2035 г. – прогноза 15-17 мВт мощност и производство на електроенергия 49-45 млн. кВтч годишно.

Локализационното насочване на бъдещите енергийни мощности за производство на електроенергия от възобновяеми енергоресурси се ориентира към долините на реките, протичащи през територията на общината. Нови соларни паркове могат да се разполагат в земеделски земи, при съблюдаване изискванията на Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ). Локализациите на новите малки енергомощности подлежат на изискуемите процедури по Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Възможностите за развитие на малки енергийни мощности - различни типове малки ВЕЦ („микро“ ВЕЦ с мощност до 5 kW, „мини“ ВЕЦ – от 5 до 100 kW и малки – от 100kW до 10 MW) и енергийни соларни паркове на територията на община Банско са в процес на проучвания. Извършени са конкретни инвестиционни изследвания (извън тези по ОУП на община Банско) за наличието на подходяща водни източници с необходимото количество вода и нужен пад на водата за реализация на подобни

енергийни мощности. В това отношение задължително изискване е да се отчита действащата нормативна уредба в тази сфера.

6.2.2.3. Насоки и прогноза за развитие на вторичния сектор

Насоките за развитие на вторичния сектор (преработващата промишленост и строителството), отчитани в работната хипотеза са свързани с оценки на възможностите за по-нататъшното утвърждаване на промишлените функции на общинския център – гр. Банско. В работната хипотеза е заложена и идеята за развитие и на други центрове с малки индустриални производства като гр. Добринище, което ще улесни процеса за по-ефективно използване потенциалите на общината.

Насоките за бъдещото развитие на вторичния сектор на икономиката на общината, засягат не само по-нататъшното развитие на утвърдените отрасли на преработващата промишленост. Такива са отраслите „Производство на изделия от дърво“ (Мебелна промишленост) и “Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия” и др.

В устройствен аспект следва да бъдат отграничени някакви ядра с възможностите за създаване нови малки производствени структури в незаети ниши. В малките населени места, такива например могат да бъдат в сферата на преработката на риба и рибни продукти, на култивирани билки и др., които както бе отбелязано, следва да се развиват като алтернативни направления в аграрния сектор.

6.2.2.4. Прогноза за развитие на туризма

Прогнозата за развитие на туризма в община Банско е свързана с възможностите за по-ефективното използване на наличните туристически ресурси и капитализиране на „имиджа“ на общината и на гр. Банско като национална туристическа дестинация.

Прогнозните разчети са ориентирани към:

- Нарастване на броя на туристите;
- Увеличаване броя и капацитета на средствата за подслон и местата за настаняване и на останалите елементи на туристическата инфраструктура;
- Нарастване на приходите от туристическа дейност.

Наред с влиянието на фактори, стимулиращи развитието на броя на туристите и на легловата база при прогнозиране на същите е отчетено и влиянието на фактори със задържащо влияние. По-важните от тях са следните:

- В прогнозния период ще се осъществява определено реструктуриране на легловата база. То ще се изразява в саниране основно на места за настаняване от ниска категория (основно с една и частично с две звезди). Според Информационната система на МИЕТ (засягаща туристическия сектор), през зимно-пролетния сезон на 2012/2013 г. средствата за подслон са намалели с 5,3%. Осигурената заетост на легловата база е 45.8%;

- Втори фактор със задържащ характер в прогнозния период е очакваната поява на нови ски-центрове в близост до Банско – „Супер Боровец“, където според инвестиционните проучвания се очаква да бъде изградена настанителна база с капацитет около 10000 легла. Това по всяка вероятност ще отклони част от туристопотока от община Банско.

Прогнозата за броя на туристите е разработена на базата на среден ръст от 8 - 10% за съответния период. Този ръст е съобразен с туристическия потенциал на общината и с възможностите за използване на туристическата инфраструктура (главно на легловата база) и през летния период – основно на провежданите културни прояви, на алтернативни форми на туризъм и др. Прогнозата за броя на туристите в общината е отразена с данните от следващата таблица:

Прогноза за броя на туристите в община Банско за периода 2015-2035 г.

Години	Общ брой (хил.д.)	В т. ч. зимно-пролетен период		Летно-есенен период	
		Брой (хил.д.)	% от общия брой	Брой (хил.д.)	% от общия брой
2012 г.	453	340	75	113	25
2020 г.	490	343	70	147	30
2025 г.	530	350	66	180	34
2030 г.	570	365	64	205	36

Прогнозните параметри по основните показатели на отрасъла (по оптимистичния вариант на прогнозата) са отразени в следващата таблица:

Основни прогнозни параметри за развитието на туризма в община Банско за периода 2012 - 2035 г. (оптимистичен вариант на прогнозата)

Показатели	Състояние 2012 г.	Прогноза към:	
		2020 г.	2035 г.
1. Легла всичко (брой)	18274	20000	22000
В т. ч. в обекти с над 10 легла	10134	10600	12000
2. Пренощували лица (брой)*	140250		
3. Приходи от нощувки (хил. лв.)*	30695,0	33600,0	41660,0

*В средства за подслон и места за настаняване с капацитет над 10 легла

➤ *Прогноза за потребността от терени в ски-зоните*

Към 2020 г. при прогнозиран брой от 340 хил. туристи годишно през зимно-пролетния сезон среднодневният брой скиори ползващи ски съоръженията възлиза на около 5600 - 6000 д. При норматив 200 м²/скиор прогнозната площ на ски-пистите в двете ски-зони (Банско и Добринище) е 110 – 120 ха.

Към 2035 г. при прогнозиран брой от 365 хил. туристи в зимно-пролетния сезон среднодневния брой скиори, ползващи ски-съоръженията възлиза на 6100 - 6300 д. При норматив от 200 м²/скиор прогнозната площ на ски-пистите е 126-130 ха.

Брой на леглата в средствата за подслон и в местата за настаняване

Години	Брой легла	От тях в обекти с над 10 легла
2012	18274	10134
2020	20000	10600
2025	20500	11000
2030	21800	11600
2035	22000	12000

Разчетите за броя на леглата са определени при следните допускания:

- Прогнозен брой на туристите;
- Прогноза за очакваното натоварване на легловата база – 47% (2012 г.) до (60%) 2035 г.;
- Отпадане на легла в нискокатегорийни места за настаняване – средно за прогнозния период 3%.

6.3. Социални дейности и социална инфраструктура

6.3.1. Диагноза на състоянието

В настоящата част са представени и анализирани данни за състоянието на социалните дейности и свързаната с тях инфраструктура, както и за потребностите от тяхното развитие и териториална организация на общинско ниво. Предмет на анализ и оценка са онези социални дейности и инфраструктура, които са ангажимент на местната общинска власт и на държавата. Тяхното финансиране и цялостната им издръжка се осъществява с публични (основно бюджетни) финансови средства. Затова те са познати като бюджетни социални дейности. Такива са образованието, здравеопазването, специфични социални дейности, ориентирани към контингенти с увреждания, възрастни хора и други и култура. Към някои от посочените социални дейности през последните 10-15 години активно участие има и частният сектор – например в здравеопазването и др. Частният сектор допълва публичния, но основно значение за развитието има публичният.

6.3.1.1. Образователна инфраструктура

Инфраструктурата на образованието в община Банско е представена от обекти на предучилищното обучение и на общото (в т.ч. и средно) и на професионалното средно образование. За образованието в общината е характерно, че то е основно с публичен характер. Към момента няма учебни институции, които се финансират от частния сектор.

Предучилищното обучение в общината се реализира в обединените детски заведения (ОДЗ) „Здравец”, с общо 9 филиала, в които са обособени отделни “яслени” и “градински” групи. Броят и капацитетът на обектите за предучилищно обучение, както и тяхното териториално разпределение по населени места е съобразено с наличните специфични възрастови контингенти от лица в съответната възраст (виж част „възrastова структура на населението” в раздел “демографска характеристика”). Като цяло съществуващите детски заведения и обхванатите в тях деца съответстват на контингента от деца в предучилищна възраст. Като резултат от влошаване на демографската характеристика в общината се променят и параметрите на инфраструктурата на предучилищното обучение. така на практика, през 2011 г. съществуват възможности за пълен обхват на децата, подлежащи на предучилищно обучение.

Инфраструктурата на общото образование в община Банско включва едно начално училище (в гр. Банско), две основни училища (в гр.Добринище и с. Места) и едно СОУ (Банско). Общият брой на учениците в общообразователните училища през учебната 2011/2012 г. е 736 ученика, разпределени в 40 паралелки.

Капацитетът на инфраструктурата на общото образование е в състояние да обхване децата, които са в училищна възраст. Данните за броя на учениците в общообразователните училища в периода 2005 – 2011 г., които са отразени в следващата таблица сочат, че техният брой намалява.

Динамика в броя на учениците в общообразователните училища в община Банско за периода 2005-2012 г.

№	Видове общообразователни училища	Учебна година	
		2005/2006*	2012/2013**
1.	Ученици - начални и основни у-ща	908	455
2.	Ученици в средни у-ща	-	298
	всичко – ученици общо образование	908	753

Източник:

* НСИ. Районите за планиране, областите и общините в Р. България. С.2006;

** Община Банско – оперативна информация.

Намаляващият брой на учениците в основно училище “Св.Св. Кирил и Методий” в с. Места, в което се обучават и ученици от съседното с. Филипово, е причината то да е със статут едновременно и на средишно и на защитено училище.

Инфраструктурата на професионалното средно образование е добре развита в общината. В гр. Банско има три професионални гимназии:

- **ПГ по селско стопанство и туризъм**, която е с най-дълга история (открита е през 1908 г.). през учебната 2013/2014 г. поддържа три специалности: „организация на хотелиерството”, „туризъм” и „механизация на селското стопанство”. Помещава се в самостоятелна сграда с 28 класни стаи и кабинети;
- **Професионална лесотехническа гимназия “Н. Ванцаров”**, подготвяща кадри в три специалности – “горско стопанство и дърводобив”, “горско и ловно стопанство” и “мебелно производство”. Помещава се в самостоятелна сграда с 24 класни стаи и кабинети;
- **ПГ по електроника и енергетика**, броят на учениците през учебната 2012/2013 г. е 260, разпределени в 12 паралелки. помещава се в самостоятелна сграда с 18 класни стаи и кабинети, както и спортни съоръжения, работилници, общежитие и др..

И в професионалното образование в общината, подобно на общото образование, е налице тенденция на намаляване на броя на учениците. През учебната 2012/2013 г. в сравнение с учебната 2005/2006 г. броят на учениците в трите професионални гимназии е намалял от 1028 ученика на 540 ученика. Причина за това е и разкриването на СОУ, като част от учениците от ОУ “Н. Рилски” продължават образованието в средния курс в същото училище. Друга причина е намаляването на контингента от лица в “учебна” възраст като цяло.

Предвид броя на учениците, материалната база удовлетворява потребностите на образователния процес

6.3.1.2. Здравна инфраструктура

Инфраструктурата на здравеопазването в община Банско е представена от обекти на доболничната лечебна помощ. тя включва медицински център и самостоятелни кабинети за индивидуални практики за доболнична и стоматологична помощ.

Първичната медицинска помощ се осъществява от общопрактикуващи лекари, общо 11 практики, в т.ч. в гр. Банско - 8 бр. индивидуални практики, гр. Добринище - 2 бр. индивидуални практики и в с. Места - 1 бр. индивидуална практика, която обслужва и останалите населени места в общината.

Броят на индивидуалните практики за първична медицинска помощ е определен с Областната здравна карта и е съобразен с приетия норматив за минимален брой на пациентската листа. В общината средният брой на пациентските листи е около 1200 пациенти.

В доболничната помощ, освен индивидуалните практики се включват и специализирани практики, в които се осъществява специализирана медицинска помощ за населението на общината. основната част от тях (6 специализирани практики) са локализиращи в медицински център “Св. Благовещение” в гр. Банско с кабинети по вътрешни болести, гастроентерология, детски болести, хирургия, кожни и венерически болести и др. освен в медицинския център доболнична специализирана помощ се извършва в частна клиника (специализирана медицинска практика) “Д-р Рускови” и в един индивидуален кабинет по акушерство и гинекология и др. в общинския център.

Стоматологичното обслужване на населението от общината е осигурено с дейността на 8 бр. индивидуални практики по обща стоматология, от които 7 в гр. Банско и една в гр. Добринище.

Болничната медицинска помощ на населението на общината се извършва в общинската болница “МБАЛ Разлог” ЕООД в гр. Разлог, която е с надобщински (районни) функции. звеното на бързата и неотложна медицинска помощ в гр. Разлог извършва обслужване и на населението от община Банско.

В Банско функционира Филиал за спешна медицинска помощ (ФСМП). Състои се от стационарен екип (осигурява амбулаторно лечение на болни и пострадали лица, координира дейността на екипите и поддържа връзка с РКЦ) и долекарски екип (осигурява спешна медицинска помощ на мястото на инцидента или на адрес, транспорт по медицински индикации).

6.3.1.3. Социални дейности

През последните няколко години сериозно внимание се обръща на възможностите за развитие на редица социални услуги, насочени към специфичните потребности на групи от населението, които са в неравностойно положение – стари хора, деца и възрастни с увреждания и др. В съответствие с приетата държавна

политика все по-голямо внимание се отделя на възможността за предоставяне на социални услуги на нуждаещите се в тяхната обичайна среда за сметка на услугите в специализираните социални институции.

На територията на община Банско функционира добре изградена мрежа от съвременни социални услуги, които са свързани с изискването нуждаещите се да не бъдат трайно откъсвани от обичайната им среда. Основна форма на предоставяне на социалните услуги е те да се предлагат в дневни домове и центрове, които са насочени към потребностите на деца и възрастни със специфични увреждания. такива са:

- дневен център за деца с увреждания “здравец” – гр. Банско с капацитет 20 места;
- два дневни центъра за възрастни с увреждания в гр. Банско с капацитет 70 места;
- дневни центрове за възрастни с увреждания – гр. Добринище, с. Места;
- защитени жилища – 2 бр. с 15 места.

Паралелно с посочените социални обекти, функционират и такива които предлагат социални услуги за лица извън обичайната им среда. такива обекти са дневните центрове за стари хора в с. Места и с. Филипово.

В гр. Банско функционира и Социален учебно-професионален център, който на основание решение на ОбС следва да се трансформира в:

- Център за социална рехабилитация и интеграция (ЦСРИ) с капацитет 25 места;
- Център за обществена подкрепа (ЦОП) с капацитет 35 места;
- Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) с капацитет 15 места.

Центрове за социален патронаж функционират в гр. Банско (с капацитет 160 души) и в с. Места. Към 2012 г. капацитетът на домашния социален патронаж е достатъчен за желаещите да ползват неговите услуги.

6.3.1.4. Инфраструктура на културата

Инфраструктурата на културата в община Банско е представена основно от обекти за музейна и читалищна дейност.

Музейните обекти са: „Музеен комплекс – Банско” с обхванатите в неговата структура експозиции и Историко-етнографски музей „Иван Козарев”.

Комплексната културна дейност се развива в читалищата. В регистъра на читалищата в България са вписани 5 действащи читалища в община Банско. В

читалищата са развити основно библиотечната, клубната дейност, различни видове школи (по музика, езикови, по творчески дейности), както и различни форми на художествената самодейност.

6.3.2.Прогноза

6.3.2.1.Насоки и прогноза за развитие на социалните дейности

Прогнозите за развитие на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на община Банско и свързаните с тях устройствени решения са разработени при ползване на методики, прилагани при други проучвания със сходен характер. Същите са в съответствие с действащата (в устройственото планиране) законова и подзаконова нормативна уредба.

В съответствие с възприетата методология, перспективното развитие на социалните дейности се определя с три варианта на отделните прогнози. Прогнозните разчети по всеки един от предлаганите варианти отчитат изискванията на етапния подход. Възприет е междинен етап – 2020 г. и хоризонт на действие на ОУП -2035 г.

Методи на прогнозиране. Сравнително дългосрочния характер на прогнозите за социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община Банско в периода до 2035 г., а също и изискванията за добра обоснованост на предлаганите устройствени решения в проекта за ОУП на общината, поставят на преден план въпроса за метода (или по-точно на системата от методи) на прогнозните предвиждания.

Очевидно е, че за такъв тип прогнози, засягащи развитието на сложен секторно-отраслов комплекс се препоръчва използването на система от взаимно допълващи се, или на алтернативни методи.

Такива методи са: *инерционен, или тенденциален; аналогов; нормативен; експертен и други.*

Работната хипотеза за развитието на *социалните дейности*, разглеждани в контекста на комплексно изявения му обхват от различни по своя характер отрасли и дейности с обслужващ характер, залага на неговото водещо място в социално-икономическия и инфраструктурен потенциал на община Банско в периода до 2035 г. Това е под влияние на развитието на обслужващите функции на общинския център и по-слабата им застъпеност им в останалите два опорни центъра – гр. Добринище и с. Места.

Действащата нормативна уредба (Наредба № 7 и Наредба № 8 на МРРБ), както и практиката по изработване на ОУПО показват, че при прогнозиране на социалната

инфраструктура в срока на действие на ОУП се прилага нормативният подход. Той се използва за параметриране на основните показатели, характеризиращи отделните подсистеми на социалната инфраструктура – образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт и др. Като важен фактор за определяне на бъдещите потребности от различните видове инфраструктура е прогнозният брой на населението, което е основният потребител на услугите с подчертан социален характер.

За прогнозата на образователната инфраструктура (предучилищно обучение) се прилагат следните норми и нормативи:

- нормата за пълняемост на 1 група в детските градини – от 18 до 22 деца;
- норматив за обхват на децата (в % от 100 деца от 3 до 6 годишна възраст).

За населените места с по-малък брой деца и ученици се прилагат следните минимални нормативи, определени със Закона за народната просвета, с правилника за неговото приложение и с конкретни наредби:

- *Нормативно определен минимум* за броя на учениците в една паралелка – 8 ученика;
- *Нормативно определен минимум* за броя на децата в една група в детските заведения – 12 деца.

В сферата на здравеопазването чрез действащата законова и подзаконова уредба са регламентирани следните нормативи за обхват на контингенти от обслужвано население:

- обхват на пациентите, обслужвани от един лекар (пациентска листа) – долна граница – 800 д. и горна граница 1500 д.;
- минимално време за извършване на прегледите – 20 минути;
- стандарт за бърза и неотложна медицинска помощ – до 30 мин. след заявката.

В сферата на социалните дейности нормативно регламентирана е *нормата за минимален брой от 50 самотни възрастни хора*, изявили желание за разкриване на звено за домашен социален патронаж.

6.3.2.2. Прогноза за потребностите от инфраструктура на образованието

В основата на прогнозата за потребността от инфраструктура на образованието е заложен прогнозният брой на специфичните възрастови контингенти, които определят ориентировъчния прогнозен брой на децата в детските заведения и на учениците в училищата.

Тъй като различията в трите варианта на демографската прогноза за броя на населението не са много големи, прогнозните разчети за броя на специфичните възрастови контингенти за срока на действие на ОУП на община Банско са усреднени. Този брой е както следва:

- Лица от контингента във възрастовата група 3 - 6 годишна възраст (брой):
 - 2020 г. – 501 д., от тях 381 д. в гр. Банско;
 - 2025 г. - 476 д., от тях 370 д. в гр. Банско;
 - 2035 г. – 420 д., от тях 341 д. в гр. Банско.
- Лица от контингента във възрастовата група 7 - 14 годишна възраст (брой):
 - 2020 г. – 745 д., от тях 529 д. в гр. Банско;
 - 2025 г.- 715 д., от тях 517 д. в гр. Банско;
 - 2035 г. - 650 д., от тях 487 д. в гр. Банско.
- Лица от контингента във възрастовата група 15 - 18 годишна възраст (брой):
 - 2020 г. – 477 д., от тях 326 д. в гр. Банско;
 - 2025 г.- 440 д., от тях 309 д. в гр. Банско;
 - 2035 г. - 379 д., от които 277 д. в гр. Банско

При прогнозиране на очаквания брой на децата и на учениците се използва и т.нар. “нетен коефициент на записваемост”, който за основното образование е 0,95 – 0,98, при детските заведения – 0,93 - 0,95, а за средното образование – 0,78 - 0,82.

На основата на прогнозния брой на децата и на лицата от съответните специфични възрастови контингенти и нетните коефициенти на записваемост е прогнозиран и броят на децата в детските заведения и на учениците. Тези разчети също се представят в усреднен вид (между двата варианта на демографската прогноза) и са както следва:

- Прогнозен брой на децата в детските заведения:
 - 2020 г. – 471 деца, от тях 358 в гр. Банско;
 - 2025 г. - 447 деца, от тях 348 в гр. Банско;
 - 2035 г. – 395 деца, от тях 321 в гр. Банско.
- Прогнозен брой на учениците в основното образование
 - 2020 г. – 715 ученика, от които 508 в гр. Банско;
 - 2025 г. - 686 ученика, от които 496. в гр. Банско;
 - 2035 г. – 624 ученика, от които 468 в гр. Банско.
- Прогнозен брой на учениците в средното (общо и професионално)

образование:

- 2020 г. – 382 ученика, от които 261 в гр. Банско;
- 2025 г. - 352 ученика, от които 247 в гр. Банско;
- 2035 г. – 303 ученика, от които 222 в гр. Банско.

Прогнозата за броя на учениците в средното образование е за общото и професионалното образование. Част от лицата във възрастовата група от 15 до 18 години (които са потенциалът за средното образование) ще учат в средни училища (профилирани и професионални) извън община Банско.

На базата на така определените прогнозни разчети за броя на децата и на учениците в прогнозния период до 2035 година и капацитета на съществуващата инфраструктура на образованието – детски заведения и училища се налага изводът, че не се очертават потребности от изграждане на нова база. Тъй като тенденцията е за намаляване на броя на учениците, със съществуващата образователна инфраструктура ще се задоволят потребностите. Във връзка с привличане на работна сила за нуждите на туризма, която ще е от други общини, се очертава необходимост от ново детско заведение. То е със следните обобщени параметри:

- с капацитет до 4 групи (около 80 места);
- необходим терен – 2,4 дка, оразмерен при норматив 30 кв.м на дете.

През прогнозния период не се очертава необходимост от реструктуриране на училищната мрежа. Основен образователен център ще продължи да бъде гр. Банско.

6.3.2.3. Прогноза за потребностите от здравна инфраструктура

Прогнозните разчети, отчитат средната заболеваемост, прогнозния брой на населението и нормативите в сферата на здравеопазването. Средната заболеваемост на населението от община Банско не се различава от тази в област Благоевград и страната. При очертаната обективна тенденция за намаляване на броя на населението в прогнозния период разчетите за потребността от общопрактикуващи лекари и от стоматолози трябва да отчитат тази тенденция.

При усреднен норматив за брой на пациентска листа 1300 д. (при нормален относителен дял на здравноосигурените лица) потребностите от общопрактикуващи лекари на територията на община Банско са както следва:

- 2020 г. – 11 общопрактикуващи лекари;
- 2025 г. - 11 общопрактикуващи лекари;
- 2035 г. - 11 общопрактикуващи лекари.

Доболничната лечебна помощ със сегашната си характеристика и организация е в състояние да задоволява потребностите и в перспектива. В същото време, отчитайки курортно-туристическите функции на общината и натоварването на територията през активния туристически сезон с голям брой туристи (при максимално дневно натоварване около 5000 туристи), е необходимо да се осигури необходимият медицински персонал за удовлетворяване потребностите на туристите от здравни грижи. За целта, разчетите показват, че през активния туристически сезон са необходими между 4 и 5 временни лекарски кабинети в зоните с висока концентрация на туристическа инфраструктура.

В ОУП се резервира терен за реализация на проекта за изграждане на нов малък Медицински център в гр. Банско.

6.3.2.4. Прогноза за потребностите от инфраструктура за социално подпомагане

Прогнозните разчети са разработени за задоволяване на потребностите от рисковите групи, и групи от населението на община Банско, нуждаещи се от социална подкрепа.

- **Домашен социален патронаж с капацитет:**

- 2020 г. – 160 места (през зимния сезон: разширение с 45 нови места за обществена трапезария);

- 2025 г. – 185 места (през зимния сезон: разширение с 25 нови места за обществена трапезария).

Храната в обществената трапезария ще се приготвя в кухнята на ДСП .

- **Дневен център за деца с увреждания с капацитет:**

- 2020 г. - 25 места;

- 2025 г. - 40 места (разширение с 15 нови места).

- **Дневен център за възрастни с капацитет:**

- 2020 г. - 25 места;

- 2025 г. - 40 места (разширение с 15 нови места).

- **Защитено жилище за лица с увреждания:**

- 2020 г. – 1 жилище с капацитет 8 места;

- 2025 г.-3 жилища (2 нови) с общ капацитет 24 места (разширение с 16 нови).

6.3.2.5. Прогноза за потребностите от инфраструктурата на културата

Изводите и оценките от аналитичните проучвания на инфраструктурата на

културата показват, че с наличните обекти се удовлетворяват нормативните потребности (касаещи местното население) от материална база. При отчитане на натоварването на общината с туристически поток, се очертава необходимост от допълнителна инфраструктура с културно предназначение. Извършените в това отношение проучвания сочат, че в общинския център има необходимост от многофункционална зала за целите на културата, спорта и туризма.

Най-общият параметър за многофункционалната зала е нейния капацитет, който се съобразява с броя на населението на града и броя на туристите – 3000 места. Многофункционалната зала ще се използва за целите на културния туризъм (провеждане на различни фестивални прояви), на конгресния туризъм, на спортни състезания на закрито и др. масови прояви.

В ОУП се определя и зоната от територията на града, където следва да бъде локализиран този представителен комплексен обслужващ обект е в предвидения вторичен обслужващ център с представителни функции.

Втори структуроопределящ обект в сферата на културата, който се залага в прогнозата е Летен театър в гр. Банско. Разчетите са същия да бъде с капацитет 1000 - 1500 места, като локализационно също се предвижда този обект да бъде разположен в бъдещия вторичен обслужващ център в паркова среда.

В Общинския план за развитие на община Банско 2014-2020 г. е предвидено изграждане на специализиран Музей на банската архитектура и планинарството. Мястото на този музей е в старата част на гр. Банско.

И двата структуроопределящи обекта - Многофункционалната зала и Летни театър са предвидени в Общинския план за развитие на община Банско в програмния период 2014-2020 г.

6.3.2.6. Прогноза за потребностите от инфраструктура на спорта

При прогнозиране на потребностите от спортна инфраструктура се прилагат действащите нормативи за открити и покрити спортни площи (по трите варианта на прогнозата), при прилагане на съответните коригиращи коефициенти за ползване от прогнозирания туристически контингент, а именно:

- 2020 г.:
 - открит спортна площ - 5,0 кв.м на човек;
 - покрит спортна площ - 0,5 кв.м на човек.
- 2035 г.:

- открита спортна площ - 6,0 кв.м на човек ;
- покрита спортна площ – 0,6 кв.м на човек.

Разчетите от спортни площи, получени от прилагане на посочените нормативи и прогнозния брой на населението на община Банско са както следва:

- 2020 г.:
 - открита спортна площ - 78000 кв.м;
 - покрита спортна площ - 7600 кв.м.
- 2035 г.:
 - открита спортна площ - 78000 кв.м;
 - покрита спортна площ – 7600 кв.м.

С наличната спортна инфраструктура като капацитет се доближава до прогнозните потребности. Проблемът е в качеството, особено на откритите спортни площи в селата, които са занемарени и неподдържани. Другият проблем е, че част от базата е с ограничен свободен достъп. Спортната база в ски зоните е оразмерявана и от гледна точка на максималното дневно натоварване от скиори около 5000 д., като площта на пистите е оразмерявана с действащия норматив – 200 кв.м на скиор.

Освен Многофункционалната зала (използвана и за целите на спорта), в предлагания с ОУП нов вторичен градски обслужващ център се залага изграждане на редица *спортни обекти за професионален и масов спорт*. Спортен комплекс се предвижда и в землището на Добринище. В предвидените озеленени площи за широко обществено ползване между с. Филипово и с. Места се предвижда изграждане на спортна и детска площадки.

6.3.2.7. Центрова система

От натрупването на обслужващи функции (съответно на обекти на социалната инфраструктура) се обособява и йерархически обвързана система от селищно-обслужващи центрове. Основни елементи в тази система са:

- основен обслужващ център за пълно ежедневно и периодично обслужване, който е със значение за основното обслужване в границите на общината;
- “вторични” обслужващи центрове за пълно ежедневно и частично периодично обслужване;
- първични обслужващи центрове за пълно ежедневно обслужване.

Като основен обслужващ център в общината е гр. Банско, в който е локализирана социална инфраструктура, в която се задоволяват потребности на

населението от цялата община – в сферата на средното образование, специализираната доболнична помощ, административно обслужване, социални дейности и др. В градската урбанизирана структура, наред с формирания градски обслужващ център (включващ централната градска част) в ОУП се залага създаване на нов вторичен обслужващ център. Териториално същият се предвижда да бъде формиран на бивш военен терен – в западната част на гр. Банско. Тук се предвижда да бъдат разположени нови обслужващи обекти с представителни функции – Многофункционална зала, Летен кинотеатър, спортен комплекс, търговски и развлекателни заведения и др.

Функции на вторичен селищно-обслужващ център, изпълнява гр. Добринище, функции в сферата на основното образование, седалище на практика за първична медицинска помощ, на културни и спортни функции със значение за населеното място.

Функции на първични обслужващи центрове изпълнява с. Места. Те се базират на функциите на средищното основно училище, на индивидуални лекарски и стоматологични практики, културни обекти и др.